

לאומי | ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים ליום 30 ביוני 2016

הדוח על הסיכונים ותיאור המאפיינים של מכשירי הון
פיקוחיים שהונפקו נכללים באתר האינטרנט של
הבנק בכתובת: www.leumi.co.il
אודות > מידע כספי ואסיפות > גילויים פיקוחיים נוספים >
גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מוחזקות שלו
ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

תוכן העניינים

עמוד	
א. ממשל תאגידי	
254	שינויים בדירקטוריון
255	המבקר הפנימי
ב. פרטים נוספים	
255	השליטה בבנק
256	מינויים ופרישות ומבנה ארגוני
258	חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית
282	דירוג אשראי
ג. נספחים	
283	שיעורי הכנסה והוצאה

שינויים בדירקטוריון

ביום 24 בינואר 2016 מר משה דברת חדל לכהן כדירקטור בבנק.

ביום 11 ביולי 2016 התקיימה האסיפה הכללית השנתית של הבנק, שעל סדר יומה נדונו בין היתר, בחירת שלושה דירקטורים לדירקטוריון הבנק במעמד "דירקטור אחר" (דירקטור שאינו דירקטור חיצוני כאמור בסעיף 11ד(א)(3) לפקודת הבנקאות 1941) לתקופה של שלוש שנים ("האסיפה הכללית השנתית"). רשימת המועמדים לכהונה כדירקטורים הוצעה על ידי הוועדה למינוי דירקטורים בתאגידים בנקאים, שמונתה לפי סעיף 36א לחוק הבנקאות (להלן "הוועדה למינוי דירקטורים") וכללה את 1. מר דוד ברודט, אשר צפוי היה לסיים את כהונתו ב-22 ביולי 2016. 2. מר יואב נרדי, אשר צפוי היה לסיים את כהונתו ביום 22 ביולי 2016. 3. גב' אסתר לבנון. 4. גב' רגינה אונגר.

בנוסף, בהתאם להוראות סעיף 11 ד(א)(3) לפקודת הבנקאות, אוצר התיישבות היהודים בע"מ, שהינה בעלת מניות המחזיקה כ-4.81% מהון הבנק, הציעה את גב' ד"ר יופי תירוש כמועמדת מטעמה לכהונה בדירקטוריון הבנק.

למידע נוסף ראה דיווחים מיוחדים של הבנק מיום 10 באפריל 2016 (אסמכתא: 2016-01-045841) ומיום 4 במאי 2016 (אסמכתא: 2016-01-058591).

באסיפה הכללית השנתית נבחרו מחדש הדירקטורים המכהנים מר ד. ברודט ומר י. נרדי במעמד של "דירקטור אחר" לתקופה של שלוש שנים. כן נבחרה גב' א. לבנון במעמד של "דירקטור אחר" לתקופה של שלוש שנים. בחירתם של הדירקטורים שנבחרו באסיפה הכללית השנתית מותנית באישור או באי התנגדות המפקח על הבנקים לפי סעיף 11 לפקודת הבנקאות.

ביום 7 ביולי 2016 אישר דירקטוריון הבנק את הארכת כהונתו של מר דוד ברודט כיו"ר הדירקטוריון וזאת עד למועד קבלת אישור או אי התנגדות המפקח על הבנקים כאמור, למועמד האחרון מבין אלו שנבחרו לכהונה כדירקטורים באסיפה הכללית השנתית.

לפרטים נוספים ראה דיווח מיוחד מיום 7 ביולי 2016 (אסמכתא 2016-01-078028).

במהלך ינואר 2017 צפויים לסיים את כהונתם כדירקטורים בבנק, ה"ה פרופ' ג. שלו, גב' נ. סגל ומר ש. חרמש. ביום 1 באוגוסט 2016, פרסם הבנק הודעה מקדימה בדבר כוונה לזמן אסיפה כללית שנתית ומיוחדת שעל סדר יומה ידונו, בין היתר, בבחירת שלושה דירקטורים לדירקטוריון הבנק לרבות דירקטור חיצוני לפי חוק החברות, תשנ"ט-1999. הבנק קיבל הודעה מהוועדה למינוי דירקטורים בדבר המועמדים המוצעים לבחירת דירקטורים באסיפה זו.

לפרטים נוספים בדבר המועמדים המוצעים על ידי הוועדה למינוי דירקטורים כאמור ראה דיווח מיוחד של הבנק מיום 4 במאי 2016 (אסמכתא: 2016-01-058591). לפרטים נוספים בדבר הודעה מקדימה בדבר כוונה לזמן אסיפה כללית שנתית ומיוחדת ראה דיווח מיוחד מיום 1 באוגוסט 2016 (אסמכתא: 2016-01-094978).

כיום, מונה הדירקטוריון 14 דירקטורים.

המבקר הפנימי

פרטים בדבר הביקורת הפנימית בקבוצה ובכלל זה, הסטנדרטים המקצועיים לפיהם פועלת הביקורת הפנימית, תכנית העבודה השנתית והרב שנתית והשיקולים בקביעתה, נכללו בדוח הכספי לשנת 2015.

תוכנית העבודה של חטיבת הביקורת הפנימית לשנת 2016 הוגשה לוועדת הביקורת ביום 28 בדצמבר 2015, ואושרה בועדה ביום 31 בדצמבר 2015, והוגשה לדירקטוריון ביום 5 בינואר 2016 ואושרה בדירקטוריון ביום 10 בינואר 2016.

הדוח השנתי של המבקר הפנימי לשנת 2015 הוגש לוועדת הביקורת ביום 18 בפברואר 2016 ונדון בועדה ביום 23 בפברואר 2016, והוגש לדירקטוריון ביום 2 במרס 2016 ונדון בדירקטוריון ביום 10 במרס 2016.

הדוחות השנתיים של המבקרים הפנימיים של חברות הבנות בארץ לשנת 2015 הוגשו לוועדת הביקורת ביום 30 במרס 2016 ונדונו בועדה ביום 3 באפריל 2016.

הדוחות השנתיים של המבקרים הפנימיים בשלוחות חו"ל לשנת 2015 הוגשו לוועדת הביקורת ביום 4 במאי 2016 ונדונו בועדה ביום 8 במאי 2016.

השליטה בבנק

החל מיום 24 במרס 2012 מוגדר הבנק, על פי הקבוע בד"ן, כתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה ואין בעל מניות המוגדר כבעל שליטה בבנק.

למידע מעודכן לגבי החזקות בעלי עניין בבנק, ראה דוח מיידי על מצבת החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה מיום 7 ביולי 2016 (אסמכתא: 2016-01-077410).

אסיפה כללית שנתית ובחירת דירקטורים

ביום 11 ביולי 2016 התקיימה האסיפה הכללית השנתית אשר הוחלט בה, בין היתר, על מינוי מחדש של רואי חשבון המבקרים ועל מינוי דירקטורים לדירקטוריון הבנק, כמפורט בפרק "[שינויים בדירקטוריון](#)" לעיל.

למידע לגבי ההחלטות שאושרו באסיפה הכללית השנתית ראה דיווח מיידי בדבר תוצאות האסיפה הכללית מיום 11 ביולי 2016 (אסמכתא: 2016-01-079798).

ביום 1 באוגוסט 2016, פרסם הבנק הודעה מקדימה בדבר כוונה לזמן אסיפה כללית שנתית ומיוחדת שעל סדר יומה ידונו: (1) בחירת שני דירקטורים במעמד "דירקטור אחר" (2) מינוי דירקטור חיצוני אחד בהתאם לקבוע בחוק החברות, תשנ"ט-1999 (3) אישור תיקונים לתקנון הבנק (4) אישור מדיניות תגמול חדשה לנושאי משרה בבנק לרבות הוראות מעבר לגבי תוכנית התגמול שהסתיימה (5) תיקון כתבי התחייבות לשיפוי דירקטורים בבנק (6) עדכון החלטה שעניינה פטור לדירקטורים בבנק (7) אישור תנאי כהונה והעסקה של יו"ר הדירקטוריון (8) אישור תנאי כהונה והעסקה של המנכ"ל הראשי.

לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי מיום 1 באוגוסט 2016 (אסמכתא: 2016-01-094978).

מינויים ופרישות

מינויים:

מר **דני כהן**, חבר הנהלת הבנק, ראש חטיבת משאבי אנוש ויו"ר דירקטוריון בנק ערבי ישראלי, מונה לתפקיד ראש החטיבה הבנקאית, החל מ-1 בינואר 2016.

גב' **תמר יסעור**, חברת הנהלת הבנק, ראש החטיבה הבנקאית ויו"ר דירקטוריון חברת לאומי קארד, מונתה לתפקיד ראש החטיבה לבנקאות דיגיטלית, החל מ-1 בינואר 2016. במקביל תמשיך בתפקידה כיו"ר דירקטוריון חברת לאומי קארד.

גב' **מיכל דנא**, נקלטה לבנק ב-21 באוקטובר 2015 ומונתה לתפקיד ראש חטיבת משאבי אנוש, וחברת הנהלת הבנק בדרג סמנכ"ל בכיר, החל מ-1 בינואר 2016.

עו"ד **ליבנת עין-שי וילדר**, מונתה לתפקיד מזכירת הבנק במעמד נושאת משרה שאינה חברת הנהלה החל מ-1 במרס 2016.

מר **רון פאינרו**, חבר הנהלת הבנק וראש החטיבה הפיננסית, ימונה לתפקיד מנכ"ל חברת לאומי קארד החל מ-21 באוגוסט 2016.

מר **עומר זיו**, יקלט לבנק וימונה לתפקיד ראש החטיבה הפיננסית וחבר הנהלת הבנק בדרג סמנכ"ל בכיר ב-16 באוגוסט 2016.

פרישות:

פרופ' **דני צידון**, המשנה למנכ"ל, יסיים את תפקידו ב-31 באוגוסט 2016 לאחר 12 שנות עבודה בלאומי, מתוכן 3 שנים כמשנה למנכ"ל.

מר **חגי הלר**, מנכ"ל חברת לאומי קארד, יסיים את תפקידו במהלך שנת 2016 לאחר 16 שנות עבודה בחברה, מתוכן 3.5 שנים כמנכ"ל.

מבנה ארגוני

חטיבת הבנקאות הדיגיטלית

בתאריך 1 בינואר 2016, הוקמה בלאומי חטיבה חדשה לבנקאות דיגיטלית בכפיפות למנכ"ל הראשי. הקמת החטיבה מהווה צעד נוסף ומשמעותי במהפכת הדיגיטל. החטיבה מובילה ומיישמת את החדשנות הדיגיטלית בקבוצת לאומי.

חטיבה בנקאית

לאור שינויים ומגמות בסביבה העסקית העולמית ובבנקאות בישראל, הוחלט על מעבר הדרגתי ממבנה גיאוגרפי (מרחבים) למבנה של 4 קווי עסקים, אשר יפעלו כמרכזי רווח עצמאיים: בנקאות פרטית (מערך קיים), עסקים קטנים (הוקם ב-1 בינואר 2016), בנקאות פרמיום ובנקאות קמעונאית. ההערכות והמעבר ממרחבים לקווי עסקים ימשכו לכל אורך השנה.

מערך ייעוץ בהשקעות

בתאריך 1 בינואר 2016 הועבר מערך ייעוץ בהשקעות לאחריות ראש החטיבה הבנקאית, עד סוף שנת 2015 היה המערך כפוף לראש חטיבת משאבי אנוש.

בנק ערבי ישראלי

בתאריך 31 בדצמבר 2015 מוזג בנק ערבי ישראלי לבנק לאומי. המיזוג יאפשר לקבוצת לאומי להעמיק את רמת הסינרגיה הקבוצתית בין הפעילויות הקמעונאיות, המסחריות והאשראי הצרכני ולהוביל בין היתר גם לחיסכון בהוצאות וייעול הקצאת המשאבים בקבוצה.

חטיבת משאבי אנוש

בתאריך 1 ביולי 2016 בוצע שינוי ארגוני בחטיבת משאבי אנוש במסגרתו הועברה האחריות הניהולית והמקצועית על יחידות משאבי אנוש בחטיבות העסקיות לראש חטיבת משאבי אנוש. השינוי בוצע במטרה לחזק את מקצועיות יעילות וגמישות החטיבה ולטובת מתן מענה מיטבי לצרכי העסק.

חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית

חלק מהמידע בפרק זה הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו – ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

ראה תאור מפורט [בדוח הכספי לשנת 2015 – עמודים 535-505](#).

בתקופת הדוח פורסמו מספר רב של הצעות לשינויים רגולטורים ושינויים בהוראות דין שונות, אשר עשויה להיות להם השפעה על מאפייני הפעילות של הקבוצה, על היקף הפעילות בחלק מתחומי הפעילות של הקבוצה, על שיעור הרווחיות בחלק מפעילויות הקבוצה ועל סיכוני האשראי והסיכונים התפעוליים והמשפטיים להם חשופה הקבוצה. מרבית ההוראות מצויות בשלבים שונים של דינאמי ולפיכך לא ניתן להעריך האם יפורסמו כהוראות מחייבות ואם יפורסמו, מה יהיו ההוראות הסופיות שייקבעו. לפיכך, לא ניתן להעריך בשלב זה את ההשפעה שעשויה להיות לאותן הוראות על הפעילות הכוללת של הקבוצה, אם בכלל.

חקיקה

תיקון לחוק חופשה שנתית

ביום 8 בפברואר 2016 תוקן חוק חופשה שנתית, התשי"א-1951. לפי התיקון נקבע, כי בתקופה מיום 1 ביולי 2016 ועד יום 31 בדצמבר 2016 יהיה עובד זכאי, בכל אחת מארבע השנים הראשונות, ל-15 ימי חופשה, וכי בתקופה החל מיום 1 בינואר 2017 יהיה עובד זכאי, בכל אחת מחמש השנים הראשונות לעבודתו, ל-16 ימי חופשה.

חוק איסור הלבנת הון (תיקון מס' 14), התשע"ו-2016

ביום 7 באפריל 2016 פורסם תיקון לחוק איסור הלבנת הון, הקובע כי עבירות מס חמורות על פי פקודת מס הכנסה, חוק מס ערך מוסף, וחוק מס שבח מקרקעין יוכרו כעבירות מקור לפי חוק איסור הלבנת הון, ויחולו עליהן הסנקציות לפי חוק זה, ובהן ענישה מחמירה של עד עשר שנות מאסר ואפשרות חילוט רכוש.

ככלל, עבירות המס תחשבנה כעבירות מקור בהתקיים תנאים מסויימים, ובין היתר – עבירת המס חצתה רף כספי מסויים, העבירה נעברה בתחכום, העבירה נעברה בזיקה לארגוני פשיעה או טרור או שהעבירה נעברה בידי מי שאינו האדם החייב במס.

בנוסף קובע התיקון הסדר המאפשר העברת מידע מהרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור לרשות המיסים, לצרכי חקירת ומניעת עבירות לפי החוק.

החוק ייכנס לתוקפו תוך שישה חודשים מיום פרסומו.

חוק נתוני אשראי, התשע"ו-2016

ביום 12 באפריל 2016 פורסם חוק נתוני אשראי, התשע"ו-2016.

החוק קובע הסדר כולל לשיתוף בנתוני אשראי, וכולל הוראות לעניין איסוף נתוני אשראי ממקורות המידע הקבועים בחוק, שמירתם במאגר מידע מרכזי שיופעל בידי בנק ישראל ומסירת נתוני אשראי מן המאגר ללשכות אשראי לשם עיבודם והעברתם, בין השאר לנותני אשראי.

בחוק מפורטות הוראות לגבי שמירה על עניינם של הלקוחות ועל פרטיותם.

מרבית סעיפי החוק ייכנסו לתוקפם תוך שלושים חודשים מיום פרסומו. שר המשפטים, בכפוף לאישורם של גורמים נוספים, יהיה רשאי להאריך את מועד כניסת החוק לתוקף לתקופות נוספות, ובלבד שסך כל הדחיות לא יעלו על ארבע שנים מיום פרסום החוק.

ביום 21 ביוני 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת שעה בנושא שמירת מידע לצורך מסירתו למאגר נתוני האשראי. בהתאם להוראה, נדרש הבנק לשמור מידע לשם מסירתו למאגר החל מחודש מאי 2016. בנוסף מפרטת ההוראה את שדות הנתונים ופורמט שמירת המידע הנדרש.

ביום 17 ביולי 2016 הפיץ משרד המשפטים את טיוטת תקנות נתוני אשראי, התשע"ו-2016, הכוללת הוראות שונות ליישום החוק.

חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016

ביום 12 באפריל 2016 פורסם חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 (להלן: "חוק מגבלת התגמול"). בחוק נקבעו מגבלות על תגמול נושאי משרה ועובדים אחרים בתאגידים פיננסיים (להלן – "התגמול"). כדלקמן:

- נקבעה הדרך לאישור התגמול, שההוצאה החזויה בגינו צפויה לעלות על 2.5 מיליון ש"ח בשנה.
- לא תאושר התקשרות שההוצאה החזויה בגינה עולה על 2.5 מיליון ש"ח בשנה, אלא אם כן היחס שבין ההוצאה החזויה, לפי עלות משרה מלאה, בשל תגמול זה לבין ההוצאה בשל התגמול הנמוך ביותר, לפי עלות משרה מלאה, ששילם התאגיד הפיננסי במישרין או בעקיפין לעובד בתאגיד (כולל עובד קבלן) בשנה שקדמה למועד ההתקשרות, קטן מ-35.
- סכום התגמול של אותו עובד/נושא משרה יחושב על בסיס קבוצתי, כלומר יכלול תגמולים גם מתאגידים קשורים כהגדרתם בחוק זה.
- לצורך חישוב הכנסתו החייבת במס של תאגיד פיננסי, נקבע כי הוצאה שעולה על תקרה המוגדרת בחוק לא תותר בניכוי כהוצאה מוכרת. התקרה שהוגדרה בחוק הינה לא יותר מ-2.5 מיליון ש"ח בשנה ובמקרה שהתגמול עולה על 2.5 מיליון ש"ח בשנה, התקרה תפחת בסכום ההפרש שבין התגמול לבין 2.5 מיליון ש"ח (להלן – "התקרה").

- נקבעו כללי דיווח לרשות המסים לגבי פרטי תגמול העולה על התקרה.
- נקבעה סנקציה, לפיה תאגיד שלא יעמוד בכללים - יראו בהתקשרות כעסקה חסרת תוקף (לפי סעיף 280 לחוק החברות).

לגבי התקשרויות שאושרו ביום פרסום החוק ואילך, חלות מגבלות השכר מיום הפרסום, ואילו ההשפעה על הכנסה חייבת במס של התאגיד הפיננסי והדיווח לרשות המסים יחולו החל מה-1 בינואר 2017. לגבי התקשרויות שאושרו לפני יום הפרסום, יחולו מגבלות השכר וההשפעה על הכנסה החייבת במס של התאגיד הפיננסי והדיווח לרשות המסים החל מתום ששה חודשים מיום הפרסום.

ביום 7 באפריל 2016 פרסמה המפקחת על הבנקים מכתב ליושבי הראש והמנכ"לים של התאגידים הבנקאיים, לפיו נדרשים התאגידים הבנקאיים להעריך את ההשלכות האפשריות והסיכונים לבנק מכניסת החוק לתוקף, לרבות, בחינת האפשרות לעזיבת אנשי מפתח, ובחינת ההשפעות על התוכניות ארוכות הטווח של הבנק כולל היכולת לבצע תוכנית התייעלות משמעותית, בהתאם לדרישת הפיקוח.

בנוסף נדרשו התאגידים הבנקאיים לבחון את הצורך לעדכן את ההתחייבויות לזכויות עובדים בדוחות הכספיים הקרובים של הבנק, על רקע השינויים שחלו בנסיבות, העלולים להשליך על אומדני הפרישה בתאגידים הבנקאיים.

ביום 6 ביוני 2016 פרסמה המפקחת על הבנקים מכתב נוסף ליושבי הראש והמנכ"לים של התאגידים הבנקאיים בנושא היערכות הבנקים ליישום החוק, וזאת לאור החשש שהתעורר בקרב נושאי משרה ועובדים בכירים בתאגידים הבנקאיים, לפיו החוק יפורש באופן העלול לפגוע משמעותית בזכויות פרישה שצברו בגין שנות עבודתם שקדמו למועד תחולת החוק. לפי האמור במכתב, חשש זה עלול להוביל לעזיבה של מנהלים בדרגים בכירים בחלק מהתאגידים הבנקאיים, ואף של עשרות מנהלים בדרגי הביניים בחלק מהתאגידים הבנקאיים.

במכתב האמור מבהירה המפקחת על הבנקים, כי בנק ישראל שותף לעמדה לפיה את החוק יש להחיל ממועד כניסתו לתוקף ואילך ולא על זכויות עבר של העובדים. על רקע זה מובהר במכתב, כי על כל תאגיד בנקאי לנקוט בצעדים הנדרשים על מנת למנוע פגיעה בהתנהלותו התקינה. עליו לפעול, בין היתר, על בסיס חוות דעת משפטיות וחשבונאיות מבוססות, להתאמת תנאי התגמול של העובדים בו לקבוע בחוק, ובכלל זה לתת מענה להתחייבויות התאגיד הבנקאי כלפי העובדים הרלוונטיים בגין זכויות העבר שלהם. זאת על פי תכלית החוק, תוך מתן גילוי מלא לעובדים הנוגעים בדבר לגבי המשמעויות של המתווה המוצע, על מנת שיוכלו לקבל החלטה מושכלת.

כניסתו לתוקף של חוק מגבלת התגמול תחייב את הבנק לפגוע בתנאי העסקתם של נושאי משרה ובקשר לכך ועדת התגמול של הבנק שוקדת על אימוץ מדיניות תגמול חדשה. כמו כן, כניסתו לתוקף של החוק צפויה לפגוע, באופן מוגבל יותר, בתנאי העסקה מסוימים של בעלי תפקיד מרכזי בבנק, שמועסקים בחוזים אישיים. פגיעה צפויה זו בתנאי העסקה צפויה להקנות לנושאי משרה ולבעלי תפקיד מרכזי זכאות להודיע על סיום כהונתם בבנק תוך זכאות לתנאי מפוטר, כפי שאלו נקבעו בתנאי העסקתם בבנק ולזכותם בזכויות שונות לרבות, פיצויים מוגדלים או זכאות לפנסיה מוקדמת, עד הגיעם לגיל הפרישה.

כמפורט [בביאור 3.23 ג' לדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2015 \(עמוד 302\)](#), הבנק ביצע הפרשה בגין התחייבויות הנובעות מסיום יחסי עובד-מעביד, בהתאם להערכה לסבירות התממשות החשיפה לתשלום הסכומים כאמור, בהתבסס, בין היתר, על ניסיון העבר ועל הציפייה שהיתה שמרבית המנהלים הבכירים ימשיכו בעבודתם בבנק עד לגיל הפרישה. על רקע חקיקת חוק מגבלת השכר, הנהלת הבנק ביצעה הערכה מחודשת של הסתברות התממשות

החשיפה לתשלום זכויות שמוקנות לנושאי משרה ולבעלי תפקיד מרכזי בקשר עם סיום יחסי עובד-מעביד, בתנאי מפורט, וזאת על רקע המצב המשפטי החדש שנוצר, ובהתבסס על פרמטרים שונים שנבחנו.

על רקע הגידול המשמעותי בסבירות, והשינוי במועדים, לסיום כהונה של חברי הנהלה ומנהלים נוספים שמועסקים בחוזים אישיים בבנק, בשל הרעת התנאים הצפויה להם לאור כניסתו לתוקף של החוק; המגבלות על אופק הקידום; והזכויות שכבר נצברו להם, אישר דירקטוריון הבנק, לאור הערכת ההנהלה ובהתאם לחוות דעת משפטיות, לעדכן את ההפרשה בגין סיום יחסי עובד-מעביד. זאת, על פי הזכויות שנצברו, בהתאם לתנאי העסקתם של חברי הנהלה ושל מנהלים אחרים שמועסקים בחוזים אישיים.

בהתאם לאמור לעיל, הגדיל הבנק את סך ההפרשה בדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2016 בגין אוכלוסיית נושאי המשרה ובעלי התפקיד המרכזי כאמור בסך של כ-117 מיליון ש"ח. מתוך סכום זה סך של כ-36 מיליון ש"ח הינו בגין חברי הנהלה, ובכלל זה המנכ"ל הראשי. בהתאם לכללי החשבונאות ולהוראות הדיווח לציבור, עדכון האומדן כאמור נזקף לרווח כולל אחר. כמפורט [בביאור 1 לדוחות הכספיים לשנת 2015 \(עיקרי המדיניות החשבונאית, עמוד 224\)](#) סכום זה מעודכן בתקופות דיווח עוקבות לדוח רווח והפסד.

ביום 1 ביוני 2016 הגיש איגוד הבנקים עתירה לבג"ץ בעניין חוק מגבלת התגמול. העתירה מבקשת לקבוע כי אין בהוראות החוק כדי לפגוע בזכויות עובדים לפנסיה ולפיצויי פיטורים הנובעות מוותק שנצבר עד חקיקת החוק. בנוסף, העתירה מבקשת לבטל את הסעיף שיוצר באופן מעשי תקרת שכר אבסולוטית ומגביל את שכרו של העובד המתוגמל ביותר בארגון לשיעור של עד פי 35 מהשכר הנמוך ביותר.

לבקשת איגוד הבנקים נתן בית המשפט ביום 11 ביולי 2016 צו ביניים, לפיו עובדים בתאגידים בנקאיים ונושאי משרה בכירה בתאגידים אלה, שיודיעו על התפטרות מעבודתם בתאגידים בתוך 45 ימים ממועד ההכרעה בעתירה או ביטול צו הביניים, לא יאבדו את זכאותם הנוכחית לקבל את מלוא הזכויות שהיו מגיעות להם בגין סיום יחסי עובד-מעביד או סיום כהונתם, אילו הסתיימו יחסים אלו במועד הגשת הבקשה למתן צו הביניים.

בדיון שהתקיים ביום 27 ביולי 2016 ניתן צו על תנאי המורה למשיבים להגיש תצהירי תשובה עד ליום 29 באוגוסט 2016 אשר במסגרתם יתייחסו, בין היתר, לשאלות שונות שהופנו אליהם על ידי בית המשפט. כמו כן, הוחלט על הרחבת מותב השופטים שידון בעתירות. צו הביניים נשאר על כנו ללא שינוי. דיון נוסף בעתירה נקבע ליום 7 בספטמבר 2016.

חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל/תיקון מס' 15), התשע"ו-2016

ביום 7 ביוני 2016 פורסם ברשומות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל/תיקון מס' 15), התשע"ו-2016. החוק מאפשר לחברות מנהלות של קופות גמל להקים מוצר חיסכון נוסף שייקרא "קופת גמל להשקעה", המיועדת לתשלום סכום הון לעמית. הכספים בקופות גמל להשקעה יהיו נזילים והחוסך יוכל למשוך אותם בכל עת בסכום הוני, ללא הטבות מס, או לקבל עליהם פטור ממס רווחי הון אם יחליט לקבלם כקצבה. סך התשלומים שעמית יהיה רשאי להפקיד בכלל חשבונותיו בקופות גמל להשקעה לא יעלה על 70,000 ש"ח בשנה.

חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(תיקון מס' 16), התשע"ו-2016 הסכם קיבוצי כללי (מסגרת) להגדלת הפרשות לביטוח פנסיוני במשק

ביום 23 בפברואר 2016 נחתם בין נשיאות הארגונים העסקיים לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה הסכם קיבוצי כללי (מסגרת) להגדלת הפרשות לביטוח פנסיוני במשק, אשר נועד לקבוע הגדלת שיעורי ההפקדות שיחולו על כלל העובדים והמעסיקים במשק החל מיום 1 ביולי 2016 ("הסכם המסגרת"). ביום 23 במאי 2016 פורסם צו הרחבה בדבר הגדלת ההפרשות לביטוח פנסיוני במשק, שהרחיב את תחולת הסכם המסגרת לכלל העובדים והמעסיקים בישראל.

ביום 16 ביוני 2016 פורסם תיקון לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 16) התשע"ו-2016. סעיף 20 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 תוקן בעקבות הסכם המסגרת ונקבע בו כי אם נקבעה בדין או בהסכם התניה שלפיה שיעור ההפקדה לקופת גמל מסוימת עומד על שיעור מסוים משכרו של העובד וכולל תשלום של המעסיק לרכישת ביטוח מועדף בשיעור הדרוש להבטחת 75% משכרו של העובד או בשיעור של 2.5% משכרו כאמור, לפי הנמוך מביניהם, ושיעור ההפקדה לפי הדין או ההסכם לסוג אחר של קופת גמל עומד על שיעור נמוך יותר, לא יראו בהתניה כאמור התניה של מעסיק לגבי שיעור ההפקדה בעד עובד לסוג מסוים של קופות ובלבד שהעובד יהיה זכאי לשיעור הפקדה למרכיב תשלומי המעסיק שלא יפחת משיעור ההפקדה שנקבע (מיום 1 ביולי 2016 6.25%, מיום 1 בינואר 2017 6.5%).

חוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016

ביום 23 ביוני 2016 פורסם חוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016. החוק מייצר מסגרת משפטית מקיפה בנושא המאבק בטרור הכוללת סמכויות מהתחום הפלילי, המנהלי והאזרחי, שהיו פזורות עד עתה בדברי חקיקה שונים.

בין היתר כולל החוק הרחבה של הגדרת "ארגון טרור" כך שזו תכלול מעתה הן ארגוני טרור במובנם הקלאסי והן "ארגוני מעטפת", שאינם מבצעים מעשי טרור באופן ישיר אולם מעודדים ומאפשרים את פעילותם. בנוסף, החוק קובע שורה של עבירות פליליות חדשות הקשורות לארגוני טרור וביניהן ניהול של ארגון כזה וחברות בו; עמידה בראש ארגון טרור; מילוי תפקיד ניהולי או פיקודי בארגון טרור; הכוונת חברי הארגון לביצוע פעולות טרור; גילוי הזדהות עם ארגון טרור; הסתה לטרור; ואי מניעת טרור. החוק מחמיר את הענישה בגין פעילות טרור ובגין סיוע לפעילות שכזו ואף קובע כי ניתן יהיה להחזיק חשוד בעבירות טרור במעצר של 48 שעות טרם הבאתו בפני שופט לצורך דיון מעצר וכי ניתן לעכב את זכות ההיוועצות שלו בעורך דין למשך פרק זמן זה. החוק גם מאפשר שימוש באמצעים שונים למניעת טרור, לרבות הוצאת צווי מעצר מנהליים וצווי איסור יציאה מן הארץ, וכן מאפשר חילוט כספים ורכוש מיחידים וארגונים החשודים בעבירות טרור.

החוק כולל מנגנוני הכרזה על ארגוני טרור המיועדים להחליף את אלו הקיימים כיום בפקודת מניעת טרור; בתקנות ההגנה (שעת חירום), 1945; ובחוק איסור מימון טרור, תשס"ה-2005. הליך ההכרזה החדש שנקבע בחוק כולל שני מסלולים: האחד, הכרזה של שר הביטחון על ארגון טרור או על ארגון "מעטפת"; והשני, הכרזה של וועדת השרים לענייני ביטחון לאומי על פעיל טרור זר או על ארגון טרור זר שהוכרז ככאלה מחוץ לישראל.

החוק מבחיר כי מקום בו קמה, על פי הקריטריונים שבחוק, חובת דיווח על רכוש הנחשד כרכוש טרור, על המוסדות עליהם חל משטר איסור הלבנת הון ומימון טרור, לרבות בנקים, לדווח על כך הן לרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור והן למשטרת ישראל.

החוק ייכנס לתוקף ביום 1 בנובמבר 2016 ובמקביל לכניסתו לתוקף יבוטלו פקודת מניעת טרור, חוק איסור מימון טרור וחוק סדר הדין הפלילי (עצור החשוד בעבירת ביטחון) (הוראת שעה), התשס"ו-2006 ועשרות תקנות הנכללות בתקנות ההגנה לשעת חירום.

חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016 ותזכיר חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים חוץ-מוסדיים) (תיקון), התשע"ו-2016.

ביום 1 באוגוסט 2016 פורסם חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016. במסגרת החוק נקבעה לראשונה מסגרת כוללת להסדרת שוק האשראי החוץ-בנקאי וחוף-מוסדי בישראל וכן הורחבה באופן משמעותי הסדרת שוק מתן שירותי המטבע.

להלן עיקרי החוק:

- נקבע משטר רגולטורי כולל בכל הנוגע למתן אשראי חוץ בנקאי וחוף מוסדי, אשר יחול על גופים העוסקים במתן אשראי שאינם נתונים לפיקוח של רגולטור אחר.
- נקבע כי הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר יהיה המפקח על נותני שירותים פיננסיים ומוקנות לו סמכויות אסדרה, פיקוח, אכיפה ובירור מנהלי נרחבות, לרבות הטלת עיצומים כספיים.
- נקבעה הרחבה משמעותית של הפיקוח על מתן שירותי מטבע, כך שלצד החובות החלות כיום בהקשר של איסור הלבנת ההון ומימון טרור יחול משטר רגולטורי מקיף גם בתחום זה.
- הגדרת "מתן אשראי" בחוק רחבה מאד וכוללת, בין היתר, העמדת מסגרת אשראי, שירותי ניכיון, מתן אשראי אגב מימון רכישה או השכרה ומתן ערבות להתחייבות של אחר.
- הגדרת "נכסים פיננסיים" הורחבה לעומת זו הקיימת בחוק איסור הלבנת ההון, כך שתכלול באופן מפורש גם כרטיסי "Prepaid" ומטבעות וירטואליים.
- נקבעו דרישות רישוי מנותני השירותים בנכס פיננסי ונותני האשראי לפי היקף פעילותם וכן דרישות הון עצמי מזערי, ממשל תאגידי וחובות דיווח אשר יחולו על בעלי הרשיונות.
- בעלי שליטה ובעלי עניין נדרשים לקבל היתר לשליטה או החזקת אמצעי שליטה מהמפקח.

מועד כניסת החוק לתוקף הוא ה-1 ביוני 2017 ביחס למתן אשראי וה-1 ביוני 2018 ביחס למתן שירות בנכס פיננסי.

החוק נועד לפתח את ענף השירותים הפיננסיים החוץ מוסדיים, ליצור חלופה הולמת למערכת הבנקאית בתחום, להגן על ציבור הצרכנים ולמנוע שימוש בענף זה בידי גורמים עבריינים למטרות שאינן כשרות. החוק עתיד להוות בסיס גם להסדרה של הנפקת כרטיסי חיוב חוץ-בנקאיים וכן לפעילות של פלטפורמות מקוונות לתיווך באשראי (P2P). בהקשר לכך פורסם ביום 13 ביולי 2016 תזכיר חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים חוץ-מוסדיים) (תיקון), התשע"ו-2016, על פיו מוצע לאפשר לנותן שירותים פיננסיים לעסוק, בנוסף לפעילות מתן האשראי שלו, בהנפקת כרטיסי חיוב. לצורך זה, יוגדר סוג רישיון נוסף ("רישיון מנפיק") שיאפשר למחזיק בו לעסוק בהנפקת כרטיסי חיוב. כיום אין בישראל הסדרה חוקית לפעילות הנפקה של כרטיסי חיוב בידי גופים שאינם תאגידי עזר בנקאיים.

חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (תיקוני חקיקה), התשע"ו-2016

ביום 3 באוגוסט 2016 אישרה מליאת הכנסת בקריאה שנייה ושלישית את הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (תיקוני חקיקה), התשע"ו-2016.

בהתאם לחוק יתפזר אגף שוק ההון במשרד האוצר לרשות שתיקרא: רשות שוק ההון ביטוח וחיסכון. הרשות תפעל כיחידה עצמאית במשרד האוצר והשר הממונה עליה יהיה שר האוצר. שר האוצר ימנה, באישור הממשלה, ממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון והוא יהיה אחראי על מילוי תפקידיה של הרשות ועל ניהולה השוטף. זאת במטרה ליתן לממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון עצמאות וחופש פעולה מנהלי רב יותר מאשר היום.

החוק יכנס לתוקף ביום 1 בספטמבר 2016.

חוק הבנקאות (רישוי)(תיקון מס' 22), התשע"ו-2016

ביום 4 באוגוסט 2016 אישרה מליאת הכנסת בקריאה שנייה ושלישית את הצעת חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון מס' 22), התשע"ו-2016.

בהתאם לחוק, תאגיד בנקאי המבקש לסגור סניף קבוע, יגיש למפקח על הבנקים בקשה מנומקת בכתב על כך. המפקח יודיע בתוך 30 ימים מיום קבלת הבקשה לסגירת הסניף (ואם ביקש פרטים נוספים הדרושים לדעתו לבדיקת הבקשה - בתוך 30 ימים מקבלת הפרטים) אם הוא מסכים או מתנגד לסגירת הסניף, והוא רשאי להתנות את סגירת הסניף בתנאים, לרבות דחיית מועד הסגירה. החלטה בדבר התנגדות לסגירת סניף קבוע תתקבל לאחר שניתנה לתאגיד הבנקאי הזדמנות להשמיע את טענותיו ולאחר התייעצות עם ועדת הרישיונות.

בנוסף נקבע, כי אם ניתנה החלטה בדבר הסכמה לסגירת הסניף הקבוע, התאגיד הבנקאי יודיע על כך ללקוחותיו בכתב וכן בדרכים שבהן הוא נוהג למסור הודעות לאותם לקוחות, ויהיה רשאי לסגור את הסניף רק לאחר שחלפו 60 ימים ממועד מסירת ההודעה ללקוחות. בנוסף, מוצע לקבוע כי השיקולים שהמפקח מביא בחשבון בעת החלטה למתן היתר סניף, לרבות שיקולים של טובת הציבור, יובאו בחשבון גם בהחלטה בבקשה לסגירת סניף.

הצעות חקיקה

הצעת חוק להעמקת גביית המסים ולהגברת האכיפה (אמצעים לאכיפת תשלום מסים ולהרתעה מפני הלבנת הון) (תיקוני חקיקה), התשע"ה-2015

ביום 12 באוקטובר 2015 אישרה הכנסת בקריאה ראשונה את הצעת החוק להעמקת גביית המסים ולהגברת האכיפה (אמצעים לאכיפת תשלום מסים ולהרתעה מפני הלבנת הון) (תיקוני חקיקה), התשע"ה-2015. הצעת חוק מתוקנת נידונה בוועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת. הצעת החוק מבקשת להסמך את רשות המסים לדרוש מידע מגופים פיננסיים לגבי לקוחותיהם, בנוגע למאפיינים שונים של העלמות מס, כגון העברת כספים למדינות בחו"ל, שהן מקלטי מס. פניות לקבלת מידע כאמור יהיו כפופות לקבלת אישור של ועדה ציבורית והיועץ המשפטי לממשלה.

הצעת חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ו-2016

ביום 7 במרס 2016 אושרה הצעת חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי בקריאה ראשונה. ההצעה כוללת רפורמה מקיפה, מבנית ומהותית, בהליכי חדלות הפירעון של יחידים ותאגידים. בהצעה כלולות הוראות המתייחסות לכלל סוגי החייבים, ולצידן הוראות העוסקות בהיבטים הייחודיים לסוגי חייבים שונים – יחידים ותאגידים. ההצעה כוללת, בין היתר, את החידושים הבאים:

- הגדרת חדל פירעון תהיה לפי המבחן התזרימי ובהתאם לכך חדל הפירעון הוא מי שאינו יכול לשלם את חובותיו במועד, וזאת חלף המבחן המאזני הנהוג כיום.
 - נושה יוכל להגיש בקשה למתן צו פתיחת הליכים רק כאשר החייב לא שילם לו חוב במועד. נושה עתידי לא יהיה רשאי להגיש בקשה לפתוח בהליכים, אלא בנסיבות בהן קיים חשש ממשי כי החייב פועל במטרה להונות את נושיו, להעדיף מי מנושיו או להבריח את נכסיו.
 - בית המשפט המוסמך לעניין הליכי חדלות פירעון של יחיד יהיה בית משפט השלום ואילו הליכי חדלות פירעון של תאגיד ימשיכו להתנהל בפני בית המשפט המחוזי.
 - הליכי חדלות הפירעון של תאגיד יחלו בהליך מאוחד שבו ייקבע האם התאגיד חדל פירעון. רק לאחר הכרעה זו יחליט בית המשפט על הדרך בה נכון לטפל בחדלות הפירעון של התאגיד – הליכי שיקום או הליכי פירוק.
 - לגבי יחידים – יועבר ניהולם של חלק גדול מההליכים מבית המשפט המחוזי לכונס הרשמי (המכונה בהצעה "הממונה הרשמי") ולבית משפט השלום. ההליכים יחלו בתקופת בדיקה, אשר תחל עם מתן צו פתיחת ההליכים, בה ייבחן מצבו הכלכלי של החייב ובמהלכה תחול הקפאת הליכים. בתום הבדיקה יגיש הכונס הרשמי דוח לבית המשפט על בסיסו תיקבע תכנית שיקום לחייב, שעם השלמתה יופטר היחיד מחובותיו. אם ליחיד אין יכולת לשלם לנושיו הוא יופטר באופן מיידי. בנוסף מוצע לקבוע מסלולים חלופיים לחייבים חסרי אמצעים ובעלי חובות נמוכים, שיתנהלו בעיקר בידי מערכת ההוצאה לפועל, בדרך כלל ללא מעורבות של בית המשפט.
 - מעמדם העדיף של חלק מן ה"חובות בדין קדימה" – יבוטל.
 - שעבוד צף יחול רק על הנכסים של החייב במועד מתן הצו ועל נכסים שיגיעו לחייב ממועד זה ואילך כתמורה לנכסים הנ"ל או כנכס חלופי הניתן לזיהוי ועקיבה.
 - נושה מובטח בשעבוד צף יהיה זכאי לפרוע את חובו המובטח מהשעבוד הצף רק עד לסכום השווה ל-75% משווי הנכסים עליהם חל השעבוד. יתרת הנכסים המשועבדים תשמש לתשלום החובות הכלליים.
 - דירקטורים בתאגיד הנמצא בחדלות פירעון נדרשים לנקוט באמצעים סבירים לצמצום היקפה של חדלות הפירעון.
 - לראשונה נוסף חלק המתייחס לניהול הליכי חדלות פירעון שיש להם היבטים בין לאומיים.
 - תאגיד יוכל לבצע הסדר חוב בשלב מוקדם, עוד בטרם חדלות הפירעון, במטרה לעצור את התדרדרותו, וזאת בהמשך להמלצות הוועדה לבחינת הסדרי חוב בישראל (וועדת אנדורן).
- נוסחים מתוקנים של ההצעה נידונים בוועדת חוקה, חוק ומשפט של הכנסת.

הצעת חוק חובת אזהרה בפרסום ושיווק של הלוואה (תיקוני חקיקה), התשע"ו-2015

ביום 20 ביוני 2016 אישרה ועדת הכלכלה של הכנסת לקריאה ראשונה את הצעת חוק חובת אזהרה בפרסום ושיווק של הלוואה. לפי ההצעה, תאגידים בנקאיים ומלווים חוץ בנקאיים, לא יפרסמו ולא ינקטו דרך שיווק אחרת המעודדת לקיחת הלוואה, אלא אם כן צורפה לה אזהרה כי "אי עמידה בפירעון ההלוואה עלול לגרור חיוב בריבית פיגורים והליכי הוצאה לפועל".

תזכיר חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותי אשראי ופיקדון), התשע"ו-2016

ביום 11 ביולי 2016 פרסם משרד האוצר את תזכיר חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותי אשראי ופיקדון), התשע"ו-2016.

התזכיר עוסק בהסדרת תחום ה"בנקאות הזעירה" אשר כולל: (א) יחידים וכן עמותות או חברות לתועלת הציבור, שהינן גופים ללא מטרת רווח שמאפשרים הפקדת פיקדונות כספיים וקבלת הלוואות ללא ריבית - גמ"חים; (ב) אגודות שיתופיות שנותנות לחבריהן שירותי פיקדון ואשראי, לצד שירותים נוספים שהינם שירותי בנקאות בסיסיים - אגודות אשראי;

התזכיר דן, בין היתר, בנושאים הבאים: קביעת הרגולטור שיפקח על גופים אלה, הגדרת שירותי האשראי והפיקדון המפוקחים, רישוי נותני שירותי אשראי ופיקדון והפיקוח על נותני שירותי אשראי ופיקדון.

גופים אשר עוסקים במתן שירותי אשראי ופיקדון, ואשר מושת עליהם פיקוח, דוגמת בנקים או גופים מוסדיים, מוחרגים מהחוק.

הצעת חוק ניירות ערך (תיקון מס' 60) (שינוי מבנה הבורסה), התשע"ו-2016

ביום 25 ביולי 2016 אישרה מליאת הכנסת בקריאה ראשונה את הצעת חוק ניירות ערך (תיקון מס' 60) (שינוי מבנה הבורסה), התשע"ו-2016.

בהצעת החוק מוצע לשנות את מבנה הבעלות על הבורסה, תוך הפיכתה לחברה למטרות רווח.

כמו כן, מוצע להרחיב את בסיס החברות בבורסה ולהנגיש אותה למספר גדול יותר של גורמים בעלי זכות מסחר, באופן שהגישה למסחר לא תהא עוד תלויה בקיומן של זכויות בעלות בבורסה, אלא תהא מבוססת על התקשרות חוזית בין הבורסה לבין חברים פוטנציאליים.

בנוסף, דנה הצעת החוק בנושאים שלהלן: מעבר הבורסה לשבוע מסחר בימים שני עד שישי, חיזוק מנגנוני הפיקוח על הבורסה, קביעת תנאים למתן רישיון לפתיחת בורסה והיתרי שליטה בבורסה וכן קביעת הסדרי ממשל תאגידי.

הצעת חוק המכר (דירות)(הבטחת השקעות של רוכשי דירות)(תיקון מס' 8 והוראת שעה), התשע"ו-2016

ביום 1 באוגוסט 2016 התפרסמה הצעת חוק ממשלתית לתיקון חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות)(תיקון מס' 8 והוראת שעה), התשע"ו-2016.

להלן עיקרי התיקון:

- החלת הדרישות הקיימות כיום בחוק ביחס לבנק המעמיד ליווי פיננסי, גם על מבטח המעמיד ליווי פיננסי לפרויקט, לרבות מנגנון תשלום באמצעות שוברים, המצאת בטוחה (אצל מבטח - פוליסת ביטוח) תוך 14 ימי עסקים והטלת עיצום כספי.
- כהוראת שעה לחמש שנים מיום תחילתו של החוק, נקבע כי הערבות הבנקאית או פוליסת הביטוח שיינתנו כבטוחה על פי החוק, יונפקו ללא רכיב המע"מ. תוקם במשרד האוצר קרן שמטרתה השבת סכומים בגובה רכיב המע"מ לקונים. תקנון הקרן יותקן על ידי החשב הכללי, בהסכמת המפקח על הבנקים והמפקח על הביטוח. זכותו של המוכר לקבלת החזר רכיב המע"מ במקרה של מימוש הבטוחה, משועבדת בשעבוד ראשון לטובת המדינה. בעת מימוש ערבות בנקאית, תשיב הקרן לרוכש, באמצעות הבנק או המבטח שהנפיק את הבטוחה (ערבות או פוליסה), את מרכיב המע"מ תוך 14 ימים ממועד פניית התאגיד הבנקאי או המבטח. עם קבלת הסכום מהקרן, יעבירו התאגיד הבנקאי או המבטח, לידי הקונה. על הבנק או המבטח לפנות לקרן בתוך 2 ימי עסקים ממועד מימוש הבטוחה, בבקשה לקבל את החזר רכיב המע"מ.

הוראות מהותיות של בנק ישראל

היתר לפתיחת סניפים חלקיים וניידים

ביום 28 בפברואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים, מתכונת היתר לפתיחת סניפים חלקיים וניידים. ההיתר יאפשר לבנקים לפתוח סניפים חלקיים באתרים שונים. את הסניף החלקי ניתן יהיה להפעיל בחדר מתאים עם שילוט של הבנק או באמצעות סניף הניתן לנייד ותפעול ממקומות שונים, לרבות מתוך רכב מתאים. הסניף יפעל בתדירות קבועה, כפי שיקבע הבנק ולכל הפחות אחת לחודש.

השירותים בסניף יינתנו רק ללקוחות שהם יחידים או עסקים קטנים.

בנק יהיה רשאי לספק בסניף כאמור, את כל השירותים הבנקאיים למעט: החתמה על ערבות, העמדת הלוואות לדיוור וייעוץ ושיווק השקעות.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור

ביום 1 במאי 2016 פרסם בנק ישראל תיקון להוראה 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור.

במסגרת התיקון נקבע, כי לצורך חישוב שיעור המימון של הלוואה לדיור לזכאים בפרויקטים שבמסגרתם ניתנת על ידי המדינה הנחה בקרקע, דוגמת "מחיר מטרה" ו"מחיר למשתכן", תאגיד בנקאי רשאי לבסס את שווי הנכס על הערכת שמאי, במקום על מחיר הרכישה בפועל. נקבע, כי אם הערכת השמאי עולה על 1.8 מיליון ש"ח, יש לבסס את שווי הנכס על 1.8 מיליון ש"ח או על מחיר הרכישה, הגבוה מביניהם. עוד נקבע כי על הרוכש לשלם לפחות 100 אלף ש"ח מסכום הרכישה ממקורותיו העצמיים.

כאשר נקבעים קנסות בגין הפרת תנאי התכנית בפרויקטים אלו, יש להפחית סכומים אלו משווי הדירה, אלא אם קיימת לבנק זכות הקודמת לזכות המדינה לקבלת הקנס בעת מימוש הנכס.

הוראת ניהול בנקאי תקין 472 בנושא סולקים וסליקת עסקאות בכרטיסי חיוב

ביום 1 במאי 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין 472 בנושא סולקים וסליקת עסקאות בכרטיסי חיוב.

הוראה זו מתייחסת לראשונה באופן ייעודי לגופים פיננסיים שעיסוקם המרכזי הנו סליקת עסקאות של כרטיסי חיוב.

ההוראה מקלה חלק מהדרישות הרגולטוריות שהוטלו עד היום על חברות כרטיסי האשראי וסולקים, ובכלל זה היא מקלה בדרישות ההון מסולק, תוך הבחנה בין סולקים שהיקפי פעילות האשראי שלהם אינו משמעותי לבין יתר הסולקים.

בנוסף דנה ההוראה בנושאים הבאים: קיום תשתיות הולמות של ממשל תאגידי, ניהול סיכונים, בקרה פנימית וניהול טכנולוגיית המידע; הגנה על כספים בסליקה; ניהול חשבונות בתי העסק, יחסי סולק-בית עסק, העברת כספים בעסקאות חיוב מידי, שימוש בתקן EMV, מנגנון הסטת אחריות, השכרת ציוד קצה מותאם טכנולוגיה חדשה (EMV) לבתי העסק ופירוט הוראות ניהול בנקאי תקין שחלות על סולק.

במסגרת קביעת ההוראה הועברו הסעיפים הרלוונטיים החלים על סולקים מהוראת ניהול בנקאי תקין 470 - כרטיסי חיוב, להוראה זו.

ההוראה נכנסה לתוקף ביום 1 ביוני 2016 למעט סעיפים מסויימים שהועברו מהוראת ניהול בנקאי תקין 470, הדנות בעסקאות בכרטיסי חיוב מידי, בעסקאות בכרטיס נטען ובחיבור מסוף חדש, שלגביהן נקבע תוקף שונה.

תיקון הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 203 ו-204

ביום 22 באוקטובר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין 203 ו-204 בנוגע לדרישות ההון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים.

במסגרת התיקון עודכן נספח ג' להוראה 203 ונכללה בו מסגרת מפורטת ביחס לדרישות הון בגין חשיפות של תאגידים בנקאיים לצדדים נגדיים מרכזיים, לרבות הבורסה בתל אביב. ההנחיות מבדילות בין צד נגדי מרכזי שאינו כשיר לבין צד נגדי מרכזי כשיר, כאשר לחשיפה לאחרון נקבעו דרישות הון מופחתות.

עוד נקבע כי ההנחיות החדשות יחולו על חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים הנגרמות מנגזרי OTC, עסקאות נגזרים סחירים בבורסה ועסקאות מימון ני"ע.

ביום 9 ביוני 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב, שדוחה את מועדי הכניסה לתוקף של התיקון האמור, כך שייכנס לתוקף החל ביום 1 בינואר 2017. עד ליום 30 ביוני 2017 ניתן להתייחס לבורסה בתל אביב כצד נגדי מרכזי כשיר, גם אם טרם הוכרזה ככשירה.

היתרי החזקה בבנקים לגופים המנהלים כספי לקוחות – עדכון מדיניות

ביום 16 ביוני 2016 פרסם בנק ישראל מכתב המעדכן את מדיניותו לגבי היתרי החזקה בבנקים לגופים המנהלים כספי לקוחות. בהתאם למדיניות המעודכנת, בעל שליטה בגוף המנהל כספי לקוחות (קופות גמל, חברות ביטוח, קרנות נאמנות, ותעודות סל), יורשה להחזיק עד 7.5% מאמצעי שליטה בתאגיד בנקאי, בכפוף לקבלת היתר מנגיד בנק ישראל ובכפוף לתנאים שייקבעו.

עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 454 בנושא פירעון מוקדם של הלוואה שלא לדיר

ביום 11 ביולי 2016 פרסם בנק ישראל עדכון להוראה 454 בנושא פירעון מוקדם של הלוואה שלא לדיר.

העדכון כולל תיקון לנוסח ההוראה המתוקנת, אשר נכנסה לתוקפה ביום 1 באפריל 2016.

בין היתר קובע התיקון, כי דף ההסבר ללקוח לגבי הפירעון המוקדם, יכול להיכלל כנספח להסכם ההלוואה או להסכם המסגרת ובלבד שיוצג בו באופן מודגש ומובלט, וזאת כדי למנוע כפילות.

כמו כן נקבע כי במקום להציג את נוסחת רכיב ההיוון ואופן חישובה בדף ההסבר, על התאגידים הבנקאיים להציג הפניה לאתר האינטרנט של התאגיד הבנקאי, בו יוצגו נוסחת רכיב ההיוון ואופן החישוב באופן ברור. על ההפניה להוביל באופן ישיר למיקום באתר בו מוצגים נוסחת רכיב ההיוון ואופן החישוב. כמו כן, על התאגיד הבנקאי למסור, ללווה המעוניין בכך, את נוסחת רכיב ההיוון ואופן החישוב, בדרך בה הוא נוהג לשלוח ללקוח הודעות או בכל דרך מקובלת אחרת בה יבחר הלווה.

בנוסף כוללת הטייטה הבהרות שונות לגבי המידע שייכלל בדף ההסבר שיימסר ללקוח ולגבי סיווג הלווה.

עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 403 בנושא הטבות לא בנקאיות ללקוחות

ביום 11 ביולי 2016 פרסם בנק ישראל עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 403 בנושא הטבות לא בנקאיות ללקוחות.

הוראה זו מסדירה את הכללים למתן הטבות לא בנקאיות של תאגידים בנקאיים ללקוחותיהם. התיקון מרחיב את האפשרויות העומדות בפני תאגידים בנקאיים למתן הטבות לא בנקאיות ללקוחותיהם אגב התנהלות שוטפת של הלקוח בחשבון עובר ושב, ובכלל זאת הצטרפות ושימוש בשירותי בנקאות בתקשורת.

התיקון אינו מאפשר לתאגידים בנקאיים לתת הטבה לא בנקאית אגב פתיחה של חשבון עובר ושב (למעט תשלום כסף או חפץ קטן ערך לצורכי שיווק התאגיד הבנקאי) או בעת מכירת מוצרים בנקאיים אחרים ובכלל זה הפקדת פיקדון, העמדה או ניצול של אשראי, פתיחת תיק השקעות וניהולו וייעוץ להשקעות או ייעוץ פנסיוני.

כללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות)(תיקון), התשע"ו-2016 וצו הבנקאות (שירות ללקוח)(פיקוח על שירות דוחות סטנדרטיים לבקשת לקוח), התשע"ו-2016

ביום 19 ביולי 2016 פרסמו כללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות)(תיקון), התשע"ו-2016, וצו הבנקאות (שירות ללקוח)(פיקוח על שירות דוחות סטנדרטיים לבקשת לקוח), התשע"ו-2016 הכוללים תיקונים שונים בתחום העמלות, כמפורט להלן:

- צירוף יזום של אזרח ותיק או אדם בעל מוגבלות לשירות המסלולים הבסיסי.
- לקוח אשר סגר את חשבונו - יהיה זכאי לקבל העתק הודעות מכוח הדין, אשר נשלחו אליו באמצעות שירותי בנקאות בתקשורת במהלך תקופה של 6 חודשים שקדמה לסגירת החשבון, פעם אחת ללא עמלה.
- הכללת סוג דוח "מכתב המלצה" תחת שירות הפקת דוחות הכרוכים באיסוף מידע.
- עמלה בגין שינוי מועד פירעון הלוואה לדיור תהיה בסכום שאינו עולה על מחיר שירות של פעולה אחת על ידי פקיד לכל הלוואה, בעד כל אחד מארבעת השינויים הראשונים בכל שנה.
- הכרזה על שירות הפקת דוחות לבקשת לקוח כשירות בר-פיקוח, וקביעת מחירו המקסימלי על 15 ש"ח לדוח.

הוראת ניהול בנקאי תקין 367 בנושא בנקאות בתקשורת

ביום 21 ביולי 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים, הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה, בנושא בנקאות בתקשורת. ההוראה דנה, בין היתר, בנושאים הבאים:

- פתיחת חשבון חדש באופן מקוון.
- הצטרפות לשירותי בנקאות בתקשורת באופן מקוון.
- לקוח שהצטרף לשירותי בנקאות בתקשורת יוכל לבצע העברות ותשלומים לצד ג' באופן מקוון וכן להגדיר מוטבים קבועים בחשבונו ללא חובת הגעה לסניף כפי שנדרש היה עד היום.

- יוסרו ההגבלות שהיו מוטלות עד כה באשר לתקרות סכומי העברות על ידי הלקוחות למוטבים שאינם רשומים - לצד קביעת תקרות על ידי התאגיד הבנקאי, לפי מדיניות ניהול הסיכונים שתגובש בנושא.
- לקוח שהצטרף לשירותי בנקאות בתקשורת יוכל לעדכן פרטים בחשבונו (כגון שם משפחה וכתובת) וכן לקבל סיסמה ראשונית ולשחרר סיסמה חסומה באופן מקוון ללא חובת הגעה לסניף;
- בכפוף לאישור המפקח, לקוח יוכל לקבל שירותי ריכוז מידע מכל גוף פיננסי שבו יש לו חשבון. הלקוח יבחר את הבנק בו הוא מעוניין שהמידע ירוכז.
- לצד הקלות אלו, חלה על הבנקים אחריות לנהל את היבטי אבטחת המידע, והסיכונים הכרוכים ביישום ההוראה, וכן להפעיל בקורות מורחבות.
- ההוראה תיכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2017, למעט הסעיף העוסק בתמיכה פונקציונאלית לביצוע עסקאות בכרטיס חכם בעמדות אוטומטיות לשירות עצמי המשמשות למשיכת מזומן, שייכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2018.
- תאגיד בנקאי רשאי לפעול על פי ההוראה במועד מוקדם יותר, בהתקיים תנאים מסוימים, המפורטים בהוראה.

עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 420 בנושא מסירת מידע באמצעים אלקטרוניים

ביום 25 ביולי 2016, פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 420, בנושא מסירת מידע באמצעים אלקטרוניים. על פי ההוראה, יוכל לקוח שיבחר בכך, לקבל את מרבית ההודעות באמצעות בנקאות בתקשורת. הבנק יוכל להציע ללקוח לקבל התראות שיסייעו לו בניהול החשבון לטלפון הנייד (מסרונים, SMS) או בדואר אלקטרוני. כמו כן, ההוראה מחייבת את הבנק לשלוח מסרון (SMS) ללקוח אשר סורבו חמישה שיקים בחשבונו או שהוטלה הגבלה על חשבונו.

התיקונים להוראה בתוקף מיום פרסומם, למעט מספר סעיפים, שייכנסו לתוקף באופן מדורג עד 1 ביולי 2017.

הנחיה בנושא סוגי חשבונות ותנאים בהתקיימם לא תידרש חתימתו של לקוח על הסכם

ביום 7 באוגוסט 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים, הנחיה בנושא סוגי חשבונות ותנאים בהתקיימם לא תידרש חתימתו של לקוח על הסכם.

ההנחיה מרחיבה את סוגי ההסכמים אשר לגביהם לא תידרש חתימתו של הלקוח.

טיוטות מהותיות של בנק ישראל

טיוטת הוראת ניהול בנקאי בנושא מיזם לאיתור פיקדונות ללא תנועה וחשבונות של נפטרים

ביום 19 במאי 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא מיזם לאיתור פיקדונות ללא תנועה וחשבונות של נפטרים.

על מנת לסייע ללקוחות הבנקים לאתר פיקדונות ללא תנועה וחשבונות של נפטרים, הוחלט להקים פלטפורמה אינטרנטית אשר תאפשר לבעלי פיקדונות ללא תנועה וליורשים של לקוחות הבנק שנפטרו, לקבל מידע בנוגע לפיקדונות ולחשבונות כאמור.

הטיוטה כוללת הוראות אשר נועדו להסדיר היבטים שונים הנוגעים למיזם ובכלל זה:

הגדרת "פיקדון ללא תנועה" לצרכי המיזם; חובת הצגת הפנייה בדף הבית של אתר האינטרנט של הבנק לדף ייעודי באתר הבנק שיעסוק בפניות הציבור בנושא; חובת מינוי גורם ייעודי לטיפול בפניות לקוחות בנושא פיקדונות ללא תנועה וחשבונות נפטרים; חובה לקבוע בנהלי הבנק את תהליך זיהוי הלקוח או היורש; הסרת מידע אודות לקוח מהמיזם.

טיוטת תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 301A בנושא מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי

ביום 25 במאי 2016 פרסם בנק ישראל טיוטת תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 301A בנושא מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי.

הצורך בתיקון ההוראה עלה בעקבות פרסומו של חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016.

להלן עיקרי התיקון המוצע:

- צמצום הגדרת "עובד מרכזי" כך שאין חובה לכלול במסגרתה מנהל המדווח ישירות למנהל המדווח ישירות למנכ"ל.
- בכל הנוגע לאופן הענקה ותשלום של המרכיב המשתנה נקבע, כי קריטריונים שנקבעו מראש יכולים לכלול מרכיב של שיקול דעת ובלבד שסכומו של מרכיב זה לא יעלה על שלוש משכורות חודשיות בשנה. תיקון זה החיל למעשה תיקון שנערך בחוק החברות לגבי המנכ"ל, גם על יתר העובדים המרכזיים.
- דחייה של תשלום התגמול המשתנה על פני מספר שנים -

לתאגיד בנקאי ניתן שיקול דעת לגבי אמצעי התשלום של התגמול המשתנה, בכפוף לכך שתמהיל אמצעי הענקה ותשלום של התגמול המשתנה יהיה עקבי עם ניהול הסיכונים של התאגיד הבנקאי וייצור תמריצים מותאמים לאופק הזמן של הסיכון וליצירת ערך בטווח הארוך.

בנוסף הועלה רף התגמול המשתנה הפטור מדרישת דחיית התשלום, כאשר סך התגמול המשתנה, שהוענק לעובד המרכזי בגין השנה הקלנדרית, אינו עולה על 1/6 מהתגמול הקבוע באותה שנה.

טיוטת מתווה להקמת בנק חדש

ביום 14 ביוני 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת מתווה להקמת בנק חדש בישראל.

המתווה כולל תשתית רגולטורית מקיפה, שתאפשר ותתמוך בהקמה של בנקים חדשים, תוך הפחתה משמעותית של חסמי הכניסה הקיימים. החלק הראשון של המסמך מתמקד במתווה למתן רישיון בנק לחברות כרטיסי האשראי ואילו החלק השני של המסמך מתמקד בתנאים הנדרשים וההקלות להקמת בנק חדש מהיסוד.

בין היתר, קובע המתווה: הסרת חסם הדרישה למערכות תשתית מיכון ותפעול נפרדות לכל בנק; הקלות משמעותיות בדרישות ההון; הקלת תהליך מתן רישיון בנק; הקלת האפשרות להפעלת בנקאות בתקשורת ויצירת תשתית להקמת בנק דיגיטלי ללא סניפים; מתן אפשרות לבנקים דיגיטליים לעסוק בשיווק ביטוח; ובניית מודל פיקוחי ורגולציה מתאימים לבנקים חדשים וקטנים.

טיוטת הנחיה להנגשת שירותים בנקאיים לאנשים עם מוגבלות - המשכיות עסקית

ביום 17 ביולי 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת הנחיה להנגשת שירותים בנקאיים לאנשים עם מוגבלות - המשכיות עסקית.

התאגידים הבנקאיים נדרשים להתייחס לאופן הנגשת השירותים הבנקאיים וסיוע בהגעה למרחב המוגן, במסגרת הכוללת שלהם לניהול המשכיות העסקית. עליהם לבצע בחינה מקיפה של אופן הנגשת השירותים הבנקאיים בעת שיבושים תפעוליים ובמצבי חירום שונים ולעשות מאמץ כדי להבטיח, שהסיוע הניתן לאנשים עם מוגבלות בעת חירום וההגעה למרחב המוגן, יעשו במהירות, בנוחות ובבטיחות הנדרשת, תוך שמירה על כבוד האדם.

טיוטת תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 315 בנושא הפרשה נוספת לחובות מסופקים

ביום 26 ביולי 2016 העביר הפיקוח על הבנקים למערכת הבנקאית טיוטת חוזר תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 315, בנושא הפרשה נוספת לחובות מסופקים. על פי החוזר, ישונה אופן המדידה של מגבלת חבות ענפית, כך שסיכון האשראי שהבנקים ביצעו כנגדו ביטוח מול חברות ביטוח בחו"ל יסווג בעיקרו בענף שירותים פיננסיים, במקום אשראי לענף הנדל"ן. שינוי סיווג זה יאפשר לתאגידים הבנקאיים להגדיל את היצע האשראי לענף הבינוי והנדל"ן.

ייעוץ פנסיוני

חוזר מסמך הנמקה

ביום 10 באפריל 2016 פרסמה הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר נוסח עדכני של מסמך הנמקה, שמטרתו לקבוע נוסח אחיד וחדש למסמך ההנמקה שיימסר ללקוחות אגב הליך ייעוץ או שיווק פנסיוניים. תחילתו של החוזר ביום 1 בינואר 2017, למעט ההוראה הכלולה בדבר חובתו של בעל רישיון חדש לברר את זהות המוצרים שבידי לקוח באמצעות מערכת סליקה פנסיונית מרכזית במקרה שבו נדרש מילוי מסמך הנמקה מלא, אשר נכנסה לתוקף ביום 1 בדצמבר 2015. בעל רישיון רשאי ליישם את הוראות החוזר מיום פרסומו.

הוראות לתשלום קצבה מקופת גמל לחיסכון

ביום 20 באפריל 2016 פרסמה הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר טיוטת חוזר בנושא הוראות לתשלום קצבה מקופת גמל לחיסכון. טיוטת חוזר זו פורסמה בהמשך לתיקון שנערך במסגרת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 13 והוראת שעה), התשע"ו-2015 בו בוטלה ההגדרה של קופת גמל לא משלמת לקצבה והוגדרה קופת גמל חדשה בשם קופת גמל לחיסכון. מטרתה של טיוטת החוזר הנ"ל הינה לקבוע את התנאים וההוראות בהם תוכל חברה מנהלת לשלם קצבה מקופת גמל לחיסכון.

חוזר קידוד קופות גמל

ביום 21 באפריל 2016 וביום 13 ביוני 2016 פרסמה הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, טיוטות לעדכון הוראותיו של חוזר קידוד קופות גמל, שמטרתו להטמיע שיטת קידוד אחידה המאפשרת זיהוי חד-חד-ערכי לכל מוצרי החיסכון הפנסיוני, באמצעותה יוכלו לתקשר הגופים המוסדיים, בעלי הרישיון וצרכני מידע שונים.

חוזר חתימה גרפית ממוחשבת

ביום 31 במאי 2016 פרסם משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון טיוטת חוזר לעדכון הוראות חוזר חתימה גרפית ממוחשבת, וזאת בשל ההתפתחויות שחלו בשנים האחרונות בנוגע לדרכים הטכנולוגיות המאפשרות את אימות זהותו של הלקוח ואת אבטחת תוכן המסמכים. טיוטה זו מאפשרת לזהות את הלקוח באמצעות "אישור ממוחשב".

חוזר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני

ביום 6 ביוני 2016 וביום 13 ביוני 2016 פרסמה הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר טיוטות חוזר לעדכון הוראות חוזר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני. חוזר מבנה אחיד קובע מבנה של "רשומה אחודה" לשימוש הגורמים השונים בשוק החיסכון הפנסיוני במסגרת הפעולות העסקיות השונות המתבצעות ביניהם. הטיוטות כוללות עדכון לשדות וממשקים המפורטים בחוזר.

ביום 31 ביולי 2016 פרסמה הממונה נוסח מעודכן לחוזר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני. בחוזר נערכו שינויים בשדות המבנה האחד, בהמשך לטיוטת הוראות הממונה בדבר שינויים בדיווח קידוד אחיד בשדות מסלול השקעה, מיום 9 ביוני 2016.

חוזר התקשרות גוף מוסדי עם בעל רישיון

ביום 3 באוגוסט 2016 פרסמה הממונה על אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון נוסח מעודכן של חוזר התקשרות גוף מוסדי עם בעל רישיון, שמטרתו לקבוע הוראות בדבר החובות החלות על בעלי רישיון במסגרת העברת הפקדות של מבטח או מעסיקו אל הגופים המוסדיים.

הוראותיו של החוזר המעודכן יחולו על כל ההתקשרויות שיהיו בתוקף החל מיום 1 בנובמבר 2016.

הוראות ונושאים נוספים

תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (רכישה, מכירה והחזקה של ניירות ערך) (תיקון), התשע"ו-2016

ביום 24 במאי 2016 פרסם אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר טיוטה מעודכנת של תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (רכישה, מכירה והחזקה של ניירות ערך) (תיקון), התשע"ו-2016. טיוטה זו מעדכנת ומתקנת את נוסח טיוטת התקנות שפורסמה ביום 29 ביולי 2015, כך שבטיטת התקנות הנוכחית אין התייחסות לחובת קיומה של הפרדה בין שירותי התפעול שמעניקים תאגידים בנקאיים לגופים מוסדיים לבין שירותי רכישה ומכירה של ניירות ערך לאותם גופים.

הנוסח המעודכן של טיוטת התקנות כולל הוראות לפיהן, בעת בחירת הגוף שמעניק שירותי רכישה ומכירה של ניירות ערך וכן שירותי החזקה של ניירות ערך, יהיה על הגוף המוסדי לנהל הליך תחרותי לפי המועדים והכללים המפורטים בטיטת התקנות.

טיטת תזכיר תקנות הביטוח הלאומי (חיסכון ארוך טווח לילד), התשע"ו-2016

ביום 22 ביוני 2016 פרסם משרד האוצר את טיוטת תזכיר תקנות הביטוח הלאומי (חיסכון ארוך טווח לילד), התשע"ו-2016. בהתאם לתקנות, החל מינואר 2017, יפקיד המוסד לביטוח לאומי 50 ש"ח לחודש עבור כל ילד עד גיל 18, לחשבון חיסכון ייעודי על שמו. בנוסף, ההורים יוכלו להפקיד 50 ש"ח נוספים מתוך קצבת הילדים לחשבון החיסכון.

המלצות הוועדה להגברת התחרותיות בשירותים הבנקאיים והפיננסיים הנפוצים בישראל (ועדת שטרם) והצעת החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ו-2016

ביום 3 ביוני 2015, מינה שר האוצר את הוועדה להגברת התחרותיות בשירותים הבנקאיים והפיננסיים הנפוצים (ועדת שטרם). ביום 6 ביולי 2016 פרסמה הוועדה את המלצותיה הסופיות. ביום 4 באוגוסט 2016 אישרה מליאת הכנסת בקריאה ראשונה את הצעת החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ו-2016, הכוללת הוראות ליישום חלק מהמלצות הוועדה.

להלן עיקרי ההמלצות והצעת החוק:

הפרדת השליטה בחברות כרטיסי האשראי של הבנקים:

- בתוך 3 שנים ממועד פרסום החוק - ביטול הבעלות והשליטה של בנקים בעלי היקף פעילות רחב בחברות כרטיסי האשראי. מועד זה יידחה בשנה נוספת אם שיעור החזקותיו של הבנק באמצעי השליטה בחברות כרטיסי

האשראי פחת בתקופת שלוש השנים האמורות ל-40% או פחות, וזאת אם 25% לפחות מאמצעי השליטה בחברה הונפקו לציבור.

”בנק בעל היקף פעילות רחב” – בנק ששווי נכסיו עולה על 20% משווי הנכסים של כלל הבנקים בישראל.

- בנק בעל היקף פעילות רחב לא יעסוק בתפעול הנפקה של כרטיסי חיוב, לא יעסוק בסליקה, לא ישלוט ולא יחזיק באמצעי שליטה בתאגיד העוסק בתפעול הנפקה או סליקה כאמור. עם זאת, יהיה רשאי בנק כאמור, לתפעל הנפקה של כרטיסי חיוב באמצעות אחר או להתקשר עם סולק.
- בנק, גוף מוסדי גדול ותאגיד ריאלי משמעותי לא ירכוש מבנק בעל היקף פעילות רחב אמצעי שליטה בחברת כרטיסי חיוב.
- מתום 4 שנים ממועד פרסום החוק ועד 6 שנים ממועד זה, שר האוצר, בהסכמת הנגיד ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע בתקנות כי חברות כרטיסי האשראי יופרדו גם מבנק ששיעור נכסיו נמוך מ-20% משווי הנכסים של כלל הבנקים בישראל ובלבד שלא יפחת מ-10%, בשים לב בין השאר למצב התחרות בשוק האשראי.
- **הגבלות שיחולו על בנק המנפיק כרטיסי חיוב בתקופת המעבר:**

”תקופה המעבר” – התקופה שמיום פרסום החוק עד תום חמש שנים ממועד זה, ולגבי בנק בעל היקף פעילות רחב – עד תום שלוש שנים מהמועד שבו הפסיק הבנק לשלוט ולהחזיק אמצעי שליטה בחברת כרטיסי חיוב.

 - מתום שנה מיום פרסום החוק ועד תום תקופת המעבר, יבצע הבנק את תפעול ההנפקה של כרטיסי החיוב שהוא מנפיק גם באמצעות חברת כרטיסי חיוב, אחת לפחות, ולעניין בנק בעל היקף פעילות רחב וכל בנק אחר שאינו עוסק בעצמו בתפעול הנפקה – באמצעות שתי חברות כרטיסי חיוב לפחות, שאחת מהן לפחות אינה בשליטתו והוא אינו מחזיק בה אמצעי שליטה.
 - מתום שנתיים ממועד פרסום החוק ועד תום תקופת המעבר, בנק לא יבצע באמצעות חברת כרטיסי חיוב אחת, תפעול הנפקה של יותר מ-40% מסך כרטיסי החיוב החדשים שהוא מנפיק ללקוחותיו.
- **הגבלות נוספות אשר יחולו בתקופת המעבר רק על בנק בעל היקף פעילות רחב המנפיק כרטיסי חיוב:**
 - חלוקת הכנסות הנובעות מתפעול ההנפקה של כרטיסי חיוב ומפעילות הלקוחות בכרטיסי חיוב, בין הבנק לבין חברת כרטיסי החיוב, תהיה בהתאם לקבוע בהסכם ההתקשרות ביניהם, שהיה בתוקף ביום 3 ביוני 2015, אלא אם כן הורה המפקח על הבנקים אחרת.
 - הבנק רשאי לפנות ללקוח בעניין חידוש כרטיס אשראי רק בתוך 45 ימים שלפני המועד לסיום חוזה כרטיס האשראי, ואולם רשאי הוא לפנות ללקוח לפני התקופה האמורה, במקרים הבאים: (1) חל שינוי מהותי במצבו הכלכלי של הלקוח; (2) קיימת מניעה לשימוש בכרטיס האשראי הקיים. תנאי חוזה כרטיס האשראי החדש, יהיו זהים לתנאי חוזה כרטיס האשראי הקיים.

- מתום שנתיים ממועד פרסום החוק ועד תום תקופת המעבר, סך מסגרות האשראי בכרטיסי אשראי של לקוחות הבנק, בכל שנה, לא יעלה על 50% מסך מסגרות האשראי בכרטיסי האשראי של לקוחות הבנק כפי שהיה בשנת 2015.
- במהלך תקופת המעבר, חברת כרטיסי חיוב רשאית לעשות שימוש בשמו של הלקוח, מענו ומספר הטלפון שלו, שהגיעו לידיה כדין לפני יום פרסום החוק או במהלך תקופת המעבר, אגב ביצוע תפעול הנפקה של כרטיסי חיוב עבור בנק, וזאת לשם פנייה ללקוח לצורך הצעה למתן שירותים כמנפיק או לצורך הצעה למתן אשראי, אף ללא הסכמת הלקוח. ביקש לקוח מחברת כרטיסי חיוב שלא ייעשה שימוש במידע לגביו, לא תהיה רשאית החברה להחזיק במידע או לעשות בו שימוש.
- תאגיד בנקאי לא ישלול מגוף פיננסי העוסק בתפעול הנפקה של כרטיסי חיוב שמנפיק התאגיד הבנקאי, את האפשרות לתת שירותים פיננסיים, לרבות מתן אשראי, ללקוחות התאגיד הבנקאי, ולא יגביל גוף זה מתן שירותים כאמור.
- תאגיד בנקאי לא ישנה לרעה את תנאי הסכם ההתקשרות עם לקוח רק משום שהלקוח התקשר או מעוניין להתקשר בהסכם לקבלת שירותים מגוף פיננסי אחר.
- בתום שנה ממועד פרסום החוק, אם פנה לקוח לתאגיד בנקאי בבקשה להתקשר עמו בחוזה כרטיס אשראי או פנה תאגיד בנקאי ללקוח בהצעה להתקשרות, יפיץ התאגיד הבנקאי את כרטיסי האשראי של מנפיקים הקשורים עמו בהסכם הפצה. התאגיד הבנקאי לא יסרב סירוב בלתי סביר להתקשר עם מנפיק בהסכם הפצה.
- בתום שנה ממועד פרסום החוק, תאגיד בנקאי יציג ללקוח לפי בקשתו מידע על עסקאות שנעשו באמצעות כרטיסי החיוב של הלקוח. הצגת המידע על אודות עסקאות שנעשו באמצעות כרטיסי חיוב שהנפיק מנפיק אחר תהיה זהה להצגת המידע על עסקאות שנעשו באמצעות כרטיסי חיוב שהנפיק התאגיד הבנקאי.

נושאים נוספים:

- תוקם ועדה מייעצת שתעקוב אחר יישום החוק, במהלך שש שנים מיום פרסום החוק.
- בתום שנה ממועד פרסום החוק, אם ביקש לקוח מתאגיד בנקאי, כי מידע בדבר היתרה בחשבון העו"ש שלו בתאגיד הבנקאי יימסר לגוף פיננסי, מידי יום או מידי תקופה ארוכה יותר, ימסור התאגיד הבנקאי את המידע לאותו גוף.
- הנמכת החסמים הרגולטוריים לכניסת בנקים חדשים לתחום הקמעונאי.
- בתי השקעות, גופים מוסדיים, וחברות קשורות למוסדיים יתומצו להציע לציבור הצרכנים אשראי קמעונאי.
- השלמת האסדרה שתחול על חברות מימון חוץ בנקאיות (לרבות P2P). חברות מפוקחות יוכלו להיות מקושרות למערכות התשלומים.
- העצמת התחרות בין בנקים קיימים - בנקים שאינם גדולים יורשו לשתף פעולה, בינם לבין עצמם וכן עם גופים חוץ בנקאיים אחרים, באיגום משותף של משאבי IT.

- בכפוף לאישור המפקח על הבנקים, בנק יהיה רשאי לעסוק במכירה של שירותי מחשוב ותפעול המשמשים בעיקרם את הבנק ובהשכרת מקרקעין המשמשים את הבנק לצרכי מחשוב ותפעול לשוכר שיעשה שימוש במקרקעין למטרה זו. המלצה זו נועדה לאפשר לבנקים ולגופים פיננסיים בעלי היקף פעילות צר, להתארח על מערכת של בנק קיים.
- קביעת אופק והקלות למתחרים חדשים - סיוע של המדינה במימון שירותי מחשוב וקביעת תנאים מקלים לאגודות אשראי, לרבות בכל הקשור לדרישות הון מינימאלי.
- קביעת זכות ללקוח ליצירת שעבוד נוסף לצורך קבלת אשראי ממממן נוסף, תוך איסור על הבנק המחזיק בשעבוד קיים, להתנות, מטעמים בלתי סבירים, על זכות הלקוח לשעבד שעבוד נוסף.
- קביעת ביטוח לפיקדונות המופקדים בבנקים - כל הבנקים יחויבו לבטח את הפיקדונות המופקדים בהם ברשות המבטחת. הפרמטרים של הביטוח ייקבעו, בין היתר, על בסיס רמת הסיכון של הבנק והסיכון הסיסטמי. תקבע תקרה להיקף הפיקדון המבטוח של לקוח יחיד בכל בנק. במקביל תבחן הקמת סכמת הגנה לנכסי סיכון בגופים פיננסיים מפקחים.
- אסדרת שירותי תשלום, בהתאם לעקרונות הנהוגים בעולם תוך התאמה לשוק המקומי, וקביעת תנאי הגישה למערכות התשלומים המבוקרות.
- לקוח יוכל לצרוך כל שירות בנקאי-פיננסי בתחומים של: אשראי, פיקדונות ותשלומים, גם לא מ"בנק האם" בו מתנהל חשבון.
- בניית כלים טכנולוגיים לצרכן לצורך חיפוש והשוואת עלויות דיגיטליות.
- מתן הרשאה לגורם מפקח לבצע shopping פיננסי עבור הלקוח.

בהמשך להמלצות הוועדה פורסמו ההוראות הבאות:

- בהתייחס להנמכת החסמים הרגולטוריים לכניסת בנקים חדשים לתחום הקמעונאי, פרסם הפיקוח על הבנקים ביום 14 ביוני 2016 טיוטת מתווה להקמת בנק חדש בישראל, הכוללת תשתית רגולטורית מקיפה ומקלה להקמת בנקים חדשים.
- כחלק מקידום התחרות בשוק כרטיסי החיוב פרסם בנק ישראל ביום 18 ביולי 2016 פרוטוקול לביצוע עסקה בכרטיס חיוב ולשימוש בו. הפרוטוקול מבטא את ההיגיון העסקי והטכני שלפיו מבוצעות עסקאות בכרטיסי חיוב, ופרסומו נועד לאפשר לשחקנים נוספים לפעול במקטעים שונים של השוק.
- בהתייחס לאסדרת שירותי התשלום, פרסם בנק ישראל ביום 31 ביולי 2016 את תנאי הגישה למערכות התשלומים המבוקרות.
- יישום ההמלצות דלעיל יחייב את הבנק למכור את החזקותיו בלאומי קארד. יישום מלוא ההמלצות עלול להביא לפגיעה משמעותית במקורות ההכנסה של הבנק, כמו גם ליצירת נחיתות בשל הוראות רגולטוריות, למול מתחרים בחלק מתחומי הפעילות.

רגולציה בינלאומית

Base Erosion Profit Shifting (BEPS)

BEPS הינה תכנית שיזם פורום ה-G20 בשיתוף ה-OECD במטרה להתמודד עם תכנוני מס בינלאומיים של חברות גלובליות, המעבירות את רווחיהן לטריטוריות עם משטרי מס מיטיבים, ובמקרים רבים אף למקלטי מס בהם לא מוטל כלל מס. הפרויקט כולל תכנית פעולה מקיפה, שתספק מידע, ניתוח, דרכי פעולה והמלצות להתמודדות עם התופעה. פותחו דרכי פעולה על מנת להעניק לממשלות כלים במישור המקומי והבינלאומי להתמודדות עם תכנוני המס ולסייע למדינות להבטיח שהרווחים ימוסו במקום בו מתרחשת הפעילות הכלכלית של התאגיד ובו נוצר הערך, ולהעניק לעסקים וודאות גדולה יותר כתוצאה מצמצום מחלוקות בנושא מיסוי בינלאומי. תכנית הפעולה של ה-BEPS כוללת 15 המלצות אופרטיביות המחולקות לשלוש קטגוריות: עקביות, תוכן ושקיפות. תחת קטגוריית השקיפות ממליץ ה-OECD על חיובם של תאגידים רב לאומיים בעלי מחזור הכנסות של מעל 750 מיליון אירו למסור לרשויות המס הרלוונטיות דוחות האמורים לאפשר לרשויות המס במדינות הרלוונטיות לבחון האם נעשתה הסתת רווחים מוצדקת בין התאגידים הקשורים. ככל הנראה, ההמלצות תקבלנה ביטוי בחקיקה מקומית. ביום 13 במאי 2016 חתמה ישראל על הצטרפותה ליישום האמנה המולטילטרלית לדיווח בין מדינתי ("CBC"). הבנק החל להיערך ליישום ההמלצות.

FATCA ותקן הדיווח האחיד לחילופי מידע אוטומטיים של ה-OECD

חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 227), התשע"ו-2016, בנושא יישום הסכם FATCA והסכמי חילופי המידע בין ישראל למדינות ה-OECD.

במסגרת יישום הסכם ה-FATCA והיערכות לחתימה על הסכמים בהתאם לתקן הדיווח האחיד לחילופי מידע אוטומטיים לגבי חשבונות פיננסיים של ה-OECD, תקן ה-CRS (לגבי התקן - ראה פירוט בהמשך), פורסם ביום 14 ביולי 2016, החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 227), התשע"ו-2016, הכולל תיקון עקיף לחוק איסור הלבנת הון, שלהלן עיקריו:

א. תיקונים בפקודת מס הכנסה:

- מתן סמכות לשר האוצר לקבוע בתקנות הוראות לעניין פעולות שמוסד פיננסי ישראלי החייב בדיווח מחויב לבצע.
- מתן סמכות לשר האוצר לקבוע בתקנות את התנאים, אשר בהתקיימם, מוסד פיננסי ישראלי החייב בדיווח, יסגור חשבון חדש שנפתח אצלו אחרי 30 ביוני 2014, אשר לגביו לא הצליח המוסד הפיננסי לקבל הצהרות או מסמכים.
- הטלת עיצומים כספיים על מוסדות פיננסיים בשל אי ביצוע כנדרש של הליך זיהוי בעל חשבון ובשל אי העברת מידע/העברת מידע חלקי ביחס לחשבונות המנוהלים אצלו.
- נקבעה הוראת שעה הכוללת הקלות לעניין הטלת העיצומים הכספיים בגין הפרה של המוסד הפיננסי.

- מתן סמכות לרשות המסים הישראלית להעביר מידע לרשות מס במדינה אחרת בהתאם להסכם בינלאומי.

למידע נוסף ראה חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון 207), התשע"ו-2015.

- תינתן סמכות לשר האוצר במקרים מסוימים לקבוע הוראות בדבר מתן הודעה בידי מוסד פיננסי ישראלי ללקוחות על כך שהם עתידים להיכלל בדיווח לרשות מס זרה.

ב. תיקונים בחוק איסור הלבנת הון:

- מוסד פיננסי יהא רשאי לעשות שימוש בפרטי זיהוי שהגיעו אליו מתוקף חוק איסור הלבנת הון, תוך כדי מילוי תפקידו או במהלך עבודתו, לצורך ה-FATCA או לשם קיום הסכם בינלאומי.
- התאמת המונח "שליטה" בחוק איסור הלבנת הון להמלצות הארגון הבין-לאומי למאבק בהלבנת הון ובמימון טרור (Financial Action Task Force – FATF):

1. הבהרה כי יש צורך לאתר את היחיד שהוא בעל השליטה בתאגיד.

2. קביעת חזקה שלפיה די בהחזקה של 25% מסוג מסוים של אמצעי שליטה בתאגיד, במקום 50% הנדרשים כיום, כדי לראות את המחזיק כ"בעל שליטה", כשאין אדם אחר המחזיק בשיעור גבוה יותר.

3. קביעה כי במקרים שבהם לא נמצא בעל שליטה יחיד, יראו כבעל השליטה את יושב ראש הדירקטוריון והמנהל הכללי, ואם אין נושאי משרה כאלה – נושא המשרה שיש לו שליטה אפקטיבית בתאגיד.

בחוק נקבע כי כניסתו לתוקף תהיה ביום פרסומן של התקנות אשר יותקנו מכוחו, למעט נושא העיצומים הכספיים ותיקון הגדרת "בעל שליטה" בחוק איסור הלבנת הון אשר ייכנסו לתוקף 6 חודשים מיום פרסום התקנות. תקנות מס הכנסה (יישום הסכם פטקא), התשע"ו-2016, פורסמו ביום 4 באוגוסט 2016.

תקן חילופי מידע אוטומטיים לגבי חשבונות פיננסיים-

Standards for Automatic Exchange of Financial Account Information – OECD

ארגון ה-OECD פרסם תקן ליישום דיווח אחיד להחלפת מידע אוטומטי לגבי חשבונות פיננסיים בין מדינות (להלן: "התקן"). תקן זה נבנה ברוח ה-FATCA האמריקאי ונועד להגביר את השקיפות והפיקוח על דיווחי המס של תושבי מדינות ה-OECD. המודל אושר עקרונית על ידי ועדת ה-G-20 בספטמבר 2013. ב-21 ביולי 2014 פרסם ה-OECD מדריך ליישום התקן.

תקן הדיווח מורכב משני חלקים:

1. מודל ה-CRS (Common Reporting Standard) המטיל חובת זיהוי ודיווח על מוסדות פיננסיים לגבי חשבונות פיננסיים ברי דיווח המוחזקים בהם. המודל קובע את המוסדות הפיננסיים הנדרשים לדווח, סוגי החשבונות שיש לדווח בגינם, סוג המידע שיועבר והליכי בדיקת הנאותות שעל המוסדות הפיננסיים ליישם.
 2. מודל ה-CAA (Competent Authority Agreement) מודל המהווה את הבסיס להסכמים המשפטיים שיחתמו בין המדינות השונות לצורך החלפת המידע שיתקבל מהמוסדות הפיננסיים.
- נכון להיום, מעל 90 מדינות התחייבו לאמץ את התקן, כאשר כ-60 מדינות התחייבו לאימוץ מוקדם של התקן (תחילת יישום עבורם ב-1 בינואר 2016, ודיווח ראשון בספטמבר 2017). ישראל אינה בין המאמצים מוקדם. במהלך חודש אוקטובר 2014 הודיע משרד האוצר כי "ישראל תאמץ את הנוהל של חילופי מידע אוטומטיים אודות חשבונות פיננסיים לצורכי מס עד תום 2018". ב-24 לנובמבר 2015 ישראל הצטרפה לאמנה המולטילטרלית בדבר סיוע מנהלי הדדי בענייני מס. ישראל הינה המדינה ה-91 אשר מצטרפת לאמנה. חתימה על האמנה מהווה צעד נוסף וחשוב לקראת אימוץ תקן ה-CRS בישראל וחיזוק מעמדה של ישראל כמי שפועלת לשיפור שקיפות גלובלית לצורכי מס.
- ביום 13 במאי 2016 חתם מנהל רשות המסים, משה אשר, על הצטרפותה של ישראל להסכם רשויות מוסמכות ליישום האמנה המולטילטרלית לחילופי מידע אוטומטי הנוגע למידע פיננסי ("CRS") וליישום האמנה המולטילטרלית לדיווח בין מדינות ("CBC").
- ההסכם והתקן קובעים בין היתר הוראות לגבי סוג המידע שהמדינות תעברנה, מועד העברת המידע והגופים הפיננסיים עליהם תחול חובת העברת המידע לרשויות המס. מועד תחילת היישום של ההסכם והתקן הינו 1 בינואר 2017 כאשר הדיווח הראשון על ידי מדינת ישראל צפוי בספטמבר 2018.
- לצורך יישום התקן, חוקק ביום 26 בנובמבר 2015 חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 207), אשר הסמיך את משרד האוצר לחתום על ההסכמים עם המדינות האחרות, לחייב את הגופים הפיננסיים להעביר המידע לרשות המיסים, ולהעביר את המידע למדינות הרלוונטיות.
- לאומי ממשיך ליישם את דרישות ה-FATCA ולהיערך לעמידה בדרישות התקן לחילופי מידע אוטומטיים (CRS) של ה-OECD.

דירוג אשראי

להלן דירוג האשראי של המדינה והבנק ליום 10 באוגוסט 2016:

קצר טווח	תחזית	ארוך טווח	דירוג חברת	
P-1	stable	A1	Moody's	מדינת ישראל
A-1	stable	A+	S&P	
F1	positive	A	Fitch	
P-1	stable	A2	Moody's	בנק לאומי: מט"ח
A-2	stable	A-	S&P	
F1	stable	A-	Fitch	
-	stable	AAA	S&P מעלות	דירוג מקומי (בישראל)
P-1	stable	Aaa	מידורג	

ב-5 בפברואר 2016, סוכנות הדירוג S&P אישרה את הדירוג של מדינת ישראל ואת תחזית הדירוג.

ב-15 במרס 2016, סוכנות הדירוג Fitch אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

ב-30 במרס 2016, סוכנות הדירוג Moody's אישרה את הדירוג של מדינת ישראל ואת תחזית הדירוג.

ב-1 באפריל 2016, סוכנות הדירוג S&P אישרה את הדירוג הבינלאומי של בנק לאומי ארה"ב, חברת בת של הבנק. הדירוג של בנק לאומי ארה"ב לטווח הארוך אושר ברמה של BBB+ ותחזית הדירוג אושרה כ-stable (יציב).

ב-7 באפריל 2016, סוכנות הדירוג Moody's אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

ב-21 באפריל 2016, סוכנות הדירוג Fitch אישרה את הדירוג של מדינת ישראל והעלתה את תחזית הדירוג לחיובי מציב.

ב-5 באוגוסט 2016, סוכנות הדירוג S&P אישרה את הדירוג של מדינות ישראל ואת תחזית הדירוג.

רקפת רוסק-עמינח
מנהל כללי ראשי

דוד ברודט
יו"ר הדירקטוריון

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות^(א) וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
2015			2016		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)
באחוזים	במיליוני ש"ח		באחוזים	במיליוני ש"ח	
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור ^(ג)					
4.42	2,442	224,418	3.75	2,221	240,257
3.88	217	22,706	4.27	235	22,388
4.37	2,659	247,124	3.79	2,456	262,645
אשראי לממשלה					
5.74	6	427	3.71	4	437
-	-	-	-	-	-
5.74	6	427	3.71	4	437
פיקדונות בבנקים					
1.06	23	8,692	1.23	20	6,514
0.88	2	908	2.52	4	641
1.05	25	9,600	1.35	24	7,155
פיקדונות בבנקים מרכזיים					
0.11	7	25,427	0.10	8	33,491
0.17	2	4,838	0.07	1	5,505
0.12	9	30,265	0.09	9	38,996
נ"ע שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
-	-	1,989	-	-	1,564
-	-	-	-	-	-
-	-	1,989	-	-	1,564
אג"ח זמינות למכירה ^(ד)					
0.66	74	45,114	1.10	171	62,579
1.27	14	4,429	1.79	22	4,961
0.71	88	49,543	1.15	193	67,540
אג"ח למסחר ^(ד)					
1.03	29	11,293	0.61	15	9,887
3.28	2	247	36.59	3	37
1.08	31	11,540	0.73	18	9,924
3.26	2,818	350,488	2.81	2,704	388,261
סך כל הנכסים נושאי ריבית					
		7,437			7,910
		30,894			40,547
	2,818	388,819		2,704	436,718
סך כל הנכסים					
2.89	237	33,128	3.20	265	33,532

הערות ראה [עמוד 289](#).

חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
2016			2015		
יתרה ממוצעת ^(ב)	הוצאות ריבית	שיעור הוצאה	יתרה ממוצעת ^(ב)	הוצאות ריבית	שיעור הוצאה
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור					
בישראל	243,110	(356)	(0.58)	199,545	(412)
לפי דרישה	71,008	(3)	(0.02)	52,154 ^(א)	(2)
לזמן קצוב	172,102	(353)	(0.82)	147,391 ^(א)	(410)
מחוץ לישראל	15,918	(32)	(0.80)	17,205	(30)
לפי דרישה	3,410	(2)	(0.23)	2,770	(1)
לזמן קצוב	12,508	(30)	(0.96)	14,435	(29)
סך הכל	259,028	(388)	(0.60)	216,750	(442)
פיקדונות הממשלה					
בישראל	167	(1)	(2.37)	138	(1)
מחוץ לישראל	652	-	-	372	-
סך הכל	819	(1)	(0.49)	510	(1)
פיקדונות מבנקים					
בישראל	4,143	(3)	(0.29)	5,228	(3)
מחוץ לישראל	13	-	-	51	(1)
סך הכל	4,156	(3)	(0.29)	5,279	(4)
נ"ע שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
בישראל	939	-	-	1,210	-
סך הכל	939	-	-	1,210	-
אגרות חוב					
בישראל	23,720	(278)	(4.61)	18,467 ^(א)	(371)
מחוץ לישראל	1,000	-	-	1,092	-
סך הכל	24,720	(278)	(4.42)	19,559	(371)
סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית	79,041			75,303 ^(א)	
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית	8,549			8,052	
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ^(א)	29,791			34,208	
סך כל ההתחייבויות	407,043	(670)		360,871	(818)
סך כל האמצעים ההוניים					
סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים	436,717	(670)		388,818	(818)
פער הריבית	2,034	1.89		2,000	1.92
תשואה נטו^(א) על נכסים נושאי ריבית					
בישראל	354,729	1,801	2.05	317,360	1,794
מחוץ לישראל	33,532	233	2.81	33,128	206
סך הכל	388,261	2,034	2.11	350,488	2,000
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילות מחוץ לישראל	17,583	(32)	(0.73)	18,720	(31)

הערות ראה [עמוד 289](#).

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
2016			2015		
יתרה ממוצעת ^(ב)	הכנסות ריבית	שיעור הכנסה	יתרה ממוצעת ^(ב)	הכנסות ריבית	שיעור הכנסה
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
באחוזים			באחוזים		
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור ^(ג)					
239,360	3,731	3.14	224,959	3,569	3.20
23,050	464	4.07	23,243	437	3.80
262,410	4,195	3.22	248,202	4,006	3.25
אשראי לממשלה					
430	7	3.28	444	7	3.18
-	-	-	25	-	-
430	7	3.28	469	7	3.01
סך הכל					
פיקדונות בבנקים					
8,314	31	0.75	10,041	36	0.72
682	8	2.36	1,057	9	1.71
8,996	39	0.87	11,098	45	0.81
פיקדונות בבנקים מרכזיים					
32,464	17	0.10	27,493	21	0.15
5,238	2	0.08	4,870	5	0.21
37,702	19	0.10	32,363	26	0.16
נ"ע שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
1,610	1	0.12	1,986	2	0.20
1,610	1	0.12	1,986	2	0.20
אג"ח זמינות למכירה ^(ד)					
57,822	278	0.96	39,996	159	0.80
4,874	45	1.86	4,843	34	1.41
62,696	323	1.03	44,839	193	0.86
אג"ח למסחר ^(ד)					
10,095	40	0.79	11,586	37	0.64
31	5	34.86	296	4	2.72
10,126	45	0.89	11,882	41	0.69
383,970	4,629	2.43	350,839	4,320	2.48
סך כל הנכסים נושאי ריבית					
7,318	7,119				
39,885	44,322 ^(ה)				
431,173	4,629		402,280	4,320	
סך כל הנכסים					
33,875	524	3.12	34,334	489	2.87
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילות מחוץ לישראל					

הערות ראה [עמוד 289](#).

חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
2016			2015		
יתרה ממוצעת ^(ב)	הוצאות ריבית	שיעור הוצאה	יתרה ממוצעת ^(ב)	הוצאות ריבית	שיעור הוצאה
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור					
בישראל	240,779	(502)	(0.42)	221,320	(395)
לפי דרישה	71,702	(7)	(0.02)	59,506	(7)
לזמן קצוב	169,077	(495)	(0.58)	161,814	(388)
מחוץ לישראל	16,237	(62)	(0.76)	17,053	(61)
לפי דרישה	3,545	(4)	(0.23)	2,845	(3)
לזמן קצוב	12,692	(58)	(0.91)	14,208	(58)
סך הכל	257,016	(564)	(0.44)	238,373	(456)
פיקדונות הממשלה					
בישראל	157	(2)	(2.53)	141	(2)
מחוץ לישראל	628	-	-	358	-
סך הכל	785	(2)	(0.51)	499	(2)
פיקדונות מבנקים					
בישראל	4,502	(4)	(0.18)	4,754	(6)
מחוץ לישראל	15	(1)	(12.89)	50	(1)
סך הכל	4,517	(5)	(0.22)	4,804	(7)
נ"ע שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
בישראל	945	(1)	(0.21)	1,198	(2)
מחוץ לישראל	-	-	-	-	-
סך הכל	945	(1)	(0.21)	1,198	(2)
אגרות חוב					
בישראל	24,490	(368)	(2.98)	20,685 ^(א)	(337)
מחוץ לישראל	-	-	-	5 ^(א)	-
סך הכל	24,490	(368)	(2.98)	20,690	(337)
סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית					
	287,753	(940)	(0.65)	265,564	(804)
פקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית	77,581			69,774	
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית	8,348			7,908	
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ^(א)	28,245			32,261	
סך כל ההתחייבויות	401,927	(940)		375,507	(804)
סך כל האמצעים ההוניים	29,247			26,773	
סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים	431,174	(940)		402,280	(804)
פער הריבית	3,689	1.77		3,516	1.87
תשואה נטו^(א) על נכסים נושאי ריבית					
בישראל	350,095	3,228	1.85	316,505	3,089
מחוץ לישראל	33,875	461	2.74	34,334	427
סך הכל	383,970	3,689	1.93	350,839	3,516
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילות מחוץ לישראל	16,880	(63)	(0.75)	17,466	(62)

הערות ראה [עמוד 289](#).

חלק ג' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
2015			2016		
שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
מטבע ישראלי צמוד מדד					
7.93	1,022	53,039	5.27	654	50,603
(6.24)	(635)	41,625	(3.74)	(399)	43,268
1.69			1.53		
מטבע ישראלי לא צמוד מדד					
2.56	1,372	216,607	2.45	1,542	253,685
(0.31)	(118)	150,072 ^(י)	(0.34)	(158)	187,055
2.25			2.11		
מטבע חוץ					
1.58	187	47,714	1.94	243	50,441
(0.41)	(34)	32,891	(0.78)	(81)	41,756
1.17			1.16		
סך פעילות בישראל					
3.29	2,581	317,360	2.78	2,439	354,729
(1.41)	(787)	224,588 ^(י)	(0.94)	(638)	272,079
1.88			1.84		

הערות ראה [עמוד 289](#).

חלק ג' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
2015			2016		
שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
מטבע ישראלי צמוד מדד					
2.42	644	53,462	2.46	626	51,106
(1.94)	(416)	43,051	(1.96)	(420)	43,173
0.48			0.50		
מטבע ישראלי לא צמוד מדד					
2.59	2,761	214,605	2.43	2,999	248,636
(0.30)	(247)	166,372	(0.33)	(305)	185,703
2.29			2.10		
מטבע חוץ					
1.77	426	48,438	1.92	480	50,353
(0.41)	(79)	38,675	(0.73)	(152)	41,997
1.36			1.19		
סך פעילות בישראל					
2.44	3,831	316,505	2.36	4,105	350,095
(0.60)	(742)	248,098	(0.65)	(877)	270,873
1.84			1.71		

הערות ראה [עמוד 289](#).

חלק ד' - ניתוח השינויים בהכנסות ריבית והוצאות ריבית (המשך)

2016 לעומת 2015			2016 לעומת 2015		
לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
גידול (קיטון) בגלל שינוי ^(ח)			גידול (קיטון) בגלל שינוי ^(ח)		
שינוי נטו			שינוי נטו		
מחיר			מחיר		
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור					
בישראל			146		
מחוץ לישראל			(3)		
סך הכל			143		
נכסים נושאי ריבית אחרים					
בישראל			41		
מחוץ לישראל			2		
סך הכל			43		
סך כל הכנסות הריבית			186		
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור					
בישראל			64		
מחוץ לישראל			(3)		
סך הכל			61		
התחייבויות נושאות ריבית אחרות					
בישראל			38		
מחוץ לישראל			-		
סך הכל			38		
סך הכל הוצאות הריבית			99		

הערות:

- הנתונים בלוחות אלה ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבעי ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים, ולפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, חברות בנות בחו"ל על בסיס יתרות לתחילת הרבעונים.
- לפני ניכוי היתרה הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- מהיתרה הממוצעת של אג"ח למסחר ושל אג"ח זמינות למכירה נוכחה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר וכן של רווחים/הפסדים בגין אג"ח זמינות למכירה הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן" בגין אג"ח שהועברו מהתיק הזמין למכירה בסך של 518 מיליון ש"ח (30 ביוני 2015 - 571 מיליון ש"ח).
- לרבות יתרות מאזניות של מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית, נכסים לא כספיים ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- לרבות יתרות מאזניות של מכשירים נגזרים, והתחייבויות לא כספיות.
- תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו, לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.
- השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר החדש בשינוי בכמות. השינוי המיוחס לשינוי במחיר מחושב על ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.
- עמלות לתקופה של שלושה חודשים ושישה חודשים בסך של 85 מיליון ש"ח 156 מיליון ש"ח בהתאמה, נכללו בהכנסות ריבית מאשראי לציבור (30 ביוני 2015 - 120 מיליון ש"ח 249 מיליון ש"ח בהתאמה).
- סווג מחדש.